

POŠTARINA PLAČANA V GOTOVINI

ZVONČEK

LIŠT S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

I.E.

Letnik XXVI.

Maj 1925.

Štev. 9. in 10.

Štev. 9. in 10.

ZVONČEK

Maj 1925.

Stojan Jankovič.

(1688)

Oj, Stojane, jabuko od zlata!
Narodna pesem.

Janko, starejšina iz Kotára,
mnogo s Turkom zmago izvojuje,
ko naposled v večni sen omahne,
s slavo narod mu ime obsuje.

Na njegovo mesto stopi Stojan,
Jankov sin — junak od tal do glave;
on, ki nanj oblast in čast preide,
dedič naj bi bil očetne slave.

In na čelo vojski se postavi,
blesketa se sablje mu ostrina,
ko zažene kakor vihra besna
neustrašeno se na Turčina.

Ali Stojanu smrt neizprosna
brušeno je koso posodila?
Saj tako še nikdar po sovragu
ljuto in pogubno ni kosila!

Stojanu odpre se težka rana,
ko premoč za hrbet se prikrade,
onesveščen s konja nemo zdrsne
in Turčinu v suženjstvo zapade.

V Carigradu Stojana življenje
sultanu na dar je izročeno,
sprejme ga, kot se junak sprejema,
Ajko mu devojkjo da za ženo.

Stojana časti in ga neguje
in zvestó je možu vdana Ajka,
a skrbno junaškemu očetu
dvojico sinov odgaja majka.

A očetu in soprogu v srcu
takrat je najlepše in najslaje,
kadar na perutih mu spomina
duša dvigne se v domače kraje.

Hrepenenje po domači zemlji
cesto mu pokaže v domovino,
za svobodo njeno naj bori se,
naj živi, umre za njo edino!

Koder narodu od tuje sile
zvrhana je zdaj bolesti mera,
tam samo naj bedni očetnjavi
služi vsa njegova moč in vera!

Sinu Slave in junaku meča
zase ni prisojeno živeti,
za svoj narod mora se boriti,
zanj trpeti mora, zanj umreti!

Zopet zbere Stojan svoje čete
in navduši jih za borbe nove,
dvajset let vihti junaško kopje,
robstva dva, set let drobi okove.

Končno bojna sreča ga ostavi:
rana mu izkrvavi globoka,
Stojan položen v objetje smrti
morda je od lastnega otroka...

E. Gangl.

Vesela pomlad.

Dušica, Dušica! Hop, hop, hop!
Naš se konjiček je spustil v kalop;
skače veselo čez polje in trate,
rad bi šel gledat, kje zvezde so zlate,
da — ko s kopitci z neba jih izruje —
Dušici tja jih v naročje nasuje.

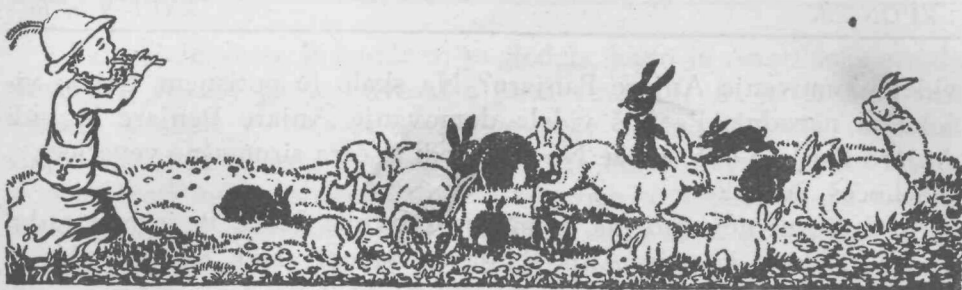
Pa bo žarela kot daljna princesa
v blesku sijajnem nebeških draguljev,
ko bo stopila med zbore metuljev
v tihe pomladi skrivnostna čudesa...

Solnce obstalo na svoji bo poti,
v gozdu utihnilo ptičkov bo petje,
k tlom poklonilo bo mlado se cvetje:
»Pojdimo svoji kraljici nasproti!«

Vsa bo priroda v veselju zapela,
Dušici ličeca bodo zardela. —
Takrat konjiček bo skočil čez travo,
z Dušico zopet odbežal v daljavo...

Janko Samec.

JOSIP VANDOT:

Romanje naše Jelice.

Planinska pripovedka.

9.

eleni gozd je postajal vedno temnejši in gostejši. Vsepovsod je štrlelo polno škrbastih pečin pod visokimi bukvami, ki so zapirale pot na vse strani. A Koclja, Jelice in veverice ni to prav nič oviralo. Nevzdržno so speli naprej in so molčali. Le Kocelj se je tu pa tam kratko, pretrgoma zasmel. Veverico je pocuknil nazaj, če je malo prehudo skakala in je malo preveč silila v goščavo, ki se Kocelj skozi njo ni mogel preriniti. No, veverica pa ni bila huda. Pustila je, da jo je vodil Kocelj na svojem pasu. O, niti zaškrtnila ni več in tudi hudo in nevšečno ni več pogledala na Koclja in Jelico. Lahkotno in gibčno je skakljala pred njima. A repka ni dvignila in tudi zamahnila ni z njim, ampak ga je imela povešenega, kakor da bi se ga sramovala. Prišli so že daleč v prostrani gozd. Skalovje je bilo vedno bolj divje. Bukve so se razmikale in so postajale redkejše. Solnce je sijalo na sivo, z gostim mahom obraslo skalovje; pojavil se je velik kos modrega neba in od nekod je prihajalo zamolklo šumenje divjega zagorskega potoka. Pred visoko skalo se je veverica ustavila in je pomigala z ušesi: »Cr-cr-ce!« je škrebnila in se je postavila na zadnje nožice. Pogledala je Koclja in je škrebnila še enkrat: »Ce-ce-cr-cr...«

»Hopsasa!« je dejal Kocelj. »Glej, veverica se je ustavila in nekaj šklepeče. Pa je prav nič ne razumem. Nemara mi hoče povedati, da smo prišli do domovanja Anjare Panjare. Pa grem pogledat, kako in kaj.« — In Kocelj je splezal za veverico na skalo. Tam pa se je potuhnil; na Jelico se je ozrl in je položil prst na usta. Jelica pa se je stisnila pod skalo; tiho je bila in je čakala. A čakala ni dolgo. Zakaj Kocelj se je kmalu priplazil nazaj. »Pst, Jelica, pst!« je rekel po tihem. »Prišli smo do domovanja Anjare Panjare. Onkraj skale stoji tisto domovanje. Prav lepo ga vidim s te skale... Ali hočeš tudi ti

videti domovanje Anjare Panjare? Na skalo te potisnem. Saj ni visoka in nerodna. Pa boš videla domovanje Anjare Panjare in tudi Anjaro Panjaro boš videla. Na trati sedi in čara siromašne veверice... Ali hočeš, Jelica?»

»O, če ni nevarno, pa grem«, je odvrnila Jelica in je bila radovedna. »Samo da naju Anja Panja ne zapazi! Kaj, Kocelj? Ali je nevarno?«

Kocelj je zmigal z glavo. Prijel je Jelico in jo je potisnil vrhu skale. Potem pa je še sam splezal na skalo. In gledala sta doli na nizko, leseno kočo, ki je stala med tremi skalami in je bila vsa zadelana z zelenim mahom. Samo dve okenci je imela tista koča, a okenci sta bili zagrnjeni s črnim platnom. Pred kočo pa se je razgrinjala obširna trata. Visok, košat mecesen je stal sredi trate, in pod tistim mecesnom je sedela Anja Panja. Krog nje pa je bilo vse polno veверic. Žalostno so čepele po trati; povešale so glavice in repke. No, Anja Panja je pa mirno sedela na trati. V desnici je držala dolge, svetle škarje, z levico pa je tiščala na svoja kolena veверico in ji je strigla košati repek. Veверica niti brcala ni, ampak je samo žalostno cvilila.

»Ha, kaj nisem rekel?« je dejal Kocelj po tihem Jelici, »Saj sem uganil, da striže Anja Panja siromašne veверice. Pa čemu jih striže hudobnica? Kaj ji bo veверičja dlaka? — O, pri nas na vasi strižejo ovce. Ovce pa imajo volno, a veверice nimajo volne... Čudno, čudno!«

Pa tudi Jelica se je čudila in je gledala, kako je Ana Panja strigla veverico. Kocelj pa je odvezal s pasa veverico, ki jo je imel privezano k skali. — »Cr-ce-ce-cr!« je prav glasno škrtnila veverica. Zapršala se je naprej; pognala se je in je bila v enem samem skoku doli na trati med sestricami. In vse veverice so poskakale na nožice, ko so zagledale ostriženo sestrico. Škrtale so in so se pričele zaganjati proti Anji Panji. Kazale so bele zobke in ostre krempljčke. Anja Panja jih je pogledala s hudim pogledom. »Mir, mir, zverinice!« je zavpila s piskajočim glasom. »Ali hočete, da vam porežem tudi ušesa? O, ravno ljubi se mi, da bi prenašala vaše sitnosti! Škarje imam v roki. Pa vas ne bom samo ostrigla, ampak vam tudi repke odrežem, če mi takoj ne daste miru, malopridnice poniglave!«

A veverice je kar niso hotele poslušati, ampak so pričele še huje škrtati. Anja Panja se je namrdnila in je segla z roko nazaj. Pa je zavihтела paličico in je zažvižgala, da so se veverice kar stresnile: »Mir!« — Pa so veverice povesile glavice in šapke. Gobčke so zaprle in niso več kazale belih zobkov. Anja Panja se je zasmejala in je še enkrat zamahnila s paličico, da se je zasvetilo po zeleni trati, kakor da je šinilo pet rumenih žarkov preko nje. Koclju pa so se široko odprle oči, ko je zagledal tisto paličico. Sklonil se je naprej in bi se bil skoro prevrgel s skale. — »Rogljček je na paličici — zlati rogljiček!« je zasopel. »Na paličici je zlati rogljiček, ki je rekla Anjara Panjara, da sva ga midva ukradla... Poglej, poglej, Jelica! Ali ni res na paličici zlati rogljiček — hopsasa?«

Jelica je pogledala in je tiho odvrnila: »Je, je — zlati rogljiček je na paličici. Saj ga vidim, Kocelj! Prav dobro vidim, da je na paličici zlati rogljiček.«

Koclju se je pa posvetila v glavi strašna misel. Zato pa je stisnil pest, in zopet ga je pograbila velika jezica. »O, hudobnica! O, malo-pridnica!« je sikal med stisnjenimi zobmi. »Sama je skrila zlati rogljiček, a je naju po krivem zatožila sodniku Vitrancu... O, malopridnica! Čakaj, skočim doli, te primem za lase in te odvedem k Vitrancu! Če je pravica pri njem, te gotovo do smrti zapre v ječo, kjer sem jaz robantil noč in dan...«

Kocelj se je že sklonil, da bi skočil s skale. A tedaj ga je zgrabila Jelica za suknjič in ga je potegnila z vso močjo nazaj. Pa je govorila Jelica vsa prestrašena in je prosila: »Nikar, Kocelj, nikar! Bojim se Anje Panje. Lahko naju začara in naju ulovi. Pa naju zopet odžene do strašnega Vitranca. Vitranec te pa zapre v ječo. In zopet bom sama v gozdu in bom jokala... Nikar, Kocelj! Lepo te prosim...«

Kocelj se je potuhnil nazaj na skalo. Z roko se je drgnil po čelu in je v jezi sopel na vso moč. Trikrat je celo zaškripal z zobmi, da

se ga je Jelica resnično bala. In Jelica je pritajeno zajokala in je sklenila roke. »Lepo te prosim, Kocelj!« je prosila in moledovala. »O, ne hodi k Anji Panji! Ostani pri meni! In pojdiva rajša proč, da ne bova gledala hudobne Anje Panje! Lepo te prosim, ljubi Kocelj!«

Kocelj jo je gledal in je še vedno pihal v jezici. A polagoma se mu je pričela huda krvca miriti. Bolj ko se je drgnil z dlanjo po razgretem čelu, bolj mu je plahnela jezica v srcu. Pa se mu je zasmilila sirotna Jelica, ki je bila vsa preplašena, da se je tresla po vsem životu. Še enkrat je stisnil pest in je cepetnil z boso nogo ob skalo. — »Preteto — hopsasal!« je izpregovoril naposled. »Da more biti taka hudobnica! O, ne mogel bi verjeti, če bi ne videl na lastne oči... Pa praviš prav, Jelica! Najbolje je, da greva odtod. Anjara Panjara ima zlati rogljiček. Zato pa lahko čara in naju mogoče začara v kdo ve kaj... Pa kar pojdiva, Jelica! Pojdiva, dokler se še ni zgodila nesreča! Zakaj po dlaneh me kar praska. Tako me kuha v srcu jezica!«

In Kocelj je zažugal s pestjo na trato, kjer je Anja Panja zopet pričela striči siromašne veverice. Pa je zamrmral nekaj hudobnega med stisnjenimi zobmi, česar Jelica ni mogla razumeti. In sta se splazila s skale in sta zašla nazaj med gosto grmovje. Dolgo, dolgo sta molčala in nista izpregovorila besedice. Šele daleč tam notri v prostranem gozdu je vprašala Jelica boječe: »Pa kam greva, Kocelj? Ali bi ne bilo dobro, da greva zdaj kar naravnost do Vitranca? Pa mu poveva, da ima Anja Panja svoj zlati rogljiček in ga je samo nalagala, da sva ji ga midva ukradla. In Vitranec naju izpusti domov...«

Kocelj se je ustavil in se je zasmel. »O, seveda, seveda,« je odvrnil. »Kratke pameti sem — to je res. A vendar vem, da bi bilo slabo za naju, če se obrneva do Vitranca. Anjara Panjara ima jezik namazan z vsemi mazili. Saj zato je čarovnica. Pa skrije zlati rogljiček in nalaže Vitranca, da bo ves črn in rumen. Na, pa bova zopet tam, kjer sva bila včeraj — ti v gozdu, a jaz v ječi.«

In Kocelj se je nevšečno stresnil in nadaljeval, ko je videl, da je sirota Jelica vsa v skrbeh: »Pa ne boj se, Jelica! Res pravijo, da Kocelj nima nikake pameti v glavi. A vendar bom poizkusil, da si izmislim kaj pametnega, da prideva midva do svoje pravice. Veš, Jelica, glavno je to, da veva, kje je zlati rogljiček. Pa nama ni treba, da ga iščeva. Lepo se splaziva v gozd in počakava, da nama pade pametna misel v glavo. Saj lahko v miru počakava in nama se ni treba bati lakote. Hlebec kruha imam v malhi in velik kos slanine. Pa sva lahko ves teden brez skrbi. Pa tudi močnic se ne manjka in studenčkov, če bova žejna. No, v rosi in pod božjimi zvezdami ne bova spala. Jaz vem za lepo hišico. Tu gori stoji in je narejena iz smrekovega lubja. Drvarji so jo postavili, ko so drvarili lansko leto tod okrog. Pa bova lepo stanovala v tisti hišici. Smejala se bova Anjari Panjari in

Vitrancu in bova mirno čakala, da nama pade lepa misel v glavo. Zato pa bodi brez skrbi, Jelica, in se ne boj ničesar!»

No, Jelica se je otresla vseh skrbi, ko je videla, da se Kocelj prav nič ne boji. Šla je za njim in se je prerivala skozi grmovje. Daleč sta že prišla, a še vedno nista dospela do samotne kočice. Grmovje je prenehalo, in vseokrog so rasle visoke, temne smreke. Prijeten vonj po smoli in lubju se je širil pod košatimi vejami, ki so bile polne rjavih storžev. — »No, hvala Bogu!» je rekel Kocelj. »Iz grmovja sva srečno prišla. In zdaj nimava več daleč do tiste hišice. Glej, tu drži steza do goličave, in na tisti goličavi stoji najina hišica. Ta steza pa drži tudi v Črno lopo, kjer domuje Vitranec. Pa ne pojdeva k njemu, Jelica! Zadosti mi je, da sem presedel pri njem v ječi dan in noč. Pst, Jelica! Tiho, tiho! Ali ne slišiš čudnega glasu, ki prihaja iz višine? Resnično prihaja... Ali ga slišiš — hopsasa?»

Tudi Jelica se je ustavila in je poslušala. Res, od nekod je prihajalo slabotno piskanje, ki pa je bilo bolj podobno pritajenemu ihtenju. Pa se je Jelica zdela, da sedi nekdo visoko tam pod skalovjem in bridko joče... Jelica se je zgenila in je rekla po tihem: »Kocelj, nekdo joče tam gori... Ovbe, to je samo moja tetica, ki me išče po gozdu in misli, da sem umrla. Samo tetica je, moja tetica je...»

A Kocelj je neverjetno zmajal z glavo in je poslušal. Toda kar nenadoma se je udaril s pestjo po čelu in se je zasmel. »Ni tvoja tetica, Jelica, ni, ti rečem. To je samo pritlikavec Brinceljček, ki svira na svojo dolgo piščalko. Le poslušaj, Jelica, pa boš videla takoj, da je pritlikavec Brinceljček... Žalostno pesem svira, ker mu je gotovo žalostno pri srcu. Pa saj ni čudno, da je žalosten. To ga je moral Vitranec pošteno zgrabiti, ko je videl, da mene ni več v ječi in tudi lepe malhe ni več na njegovi mizi. Oj, rad bi vedel, če ima pritlikavec Brinceljček še svoj lepi nosek! Pa mu ga je nemara Vitranec odtrgal v veliki jezici. Počakajva malo, Jelica! Pritlikavec prihaja doli po stezi in bo kmalu tu. Kar skrijva se za ono-le smreko, da vidi, če ima Brinceljček še svoj lepi nosek.»

Pa sta se res prikrila za široko smreko in sta čakala. Tisto žalostno piskanje je prihajalo vedno bliže in je bilo vedno razločnejše. Še pet trenutkov — in na stezi se je resnično prikazal sam pritlikavec Brincelj. Počasi je stopal in je tako milo in žalostno piskal, da bi se človek razjokal nad njegovo žalostno pesmijo. Madro je imel potisnjeno globoko na oči; zeleno obrobljena očala pa so mu čepela prav kraj dolgega nosa. In je stopal po stezi; počasi je stopal; v tla je gledal in je piskal, piskal... Kocelj ga je zagledal in je videl tudi njegov nos. Pa je vedel, da se ni zgodilo pritlikavcu Brincelju nič posebnega. Zato pa se je čudil in ker se je čudil, je kar skočil izza smreke na stezo in je obstal pred pritlikavcem Brinceljem. »No, dober dan

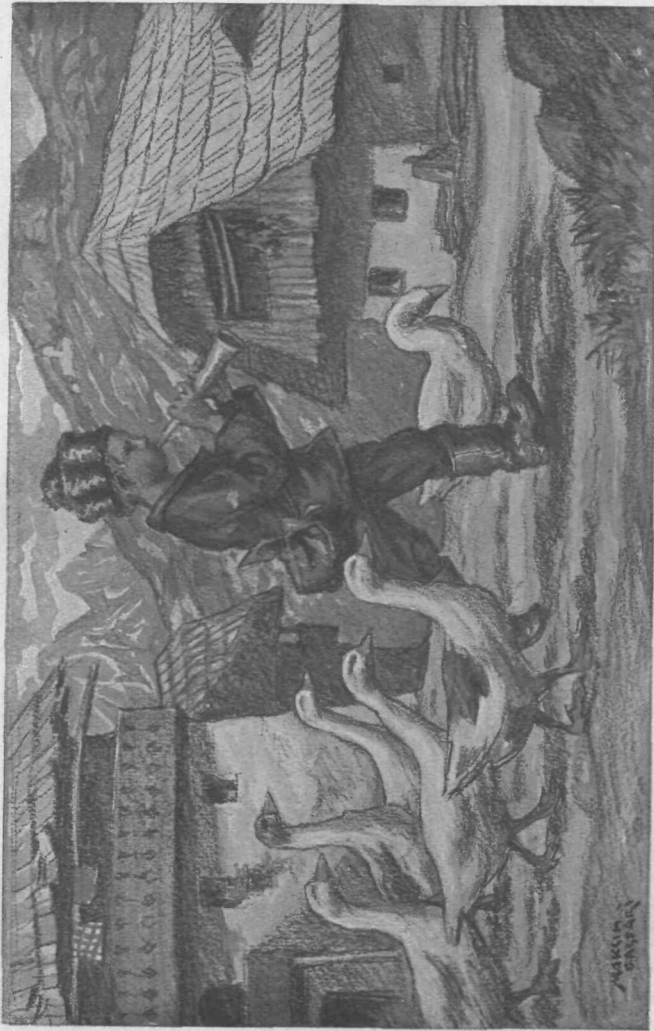
ti Bog daj — hopsasa!« je rekel prijazno. »Glej, glej! Saj se ti nosek še sveti in je še vedno tako lep kot včeraj, ko sem ga jaz držal v roki. Glejte si no, glejte — hopsasa!«

Pritlikavec Brincelj je odskočil, ko je zagledal tako nenadoma Koclja pred sabo. In se je prestrašil, da je kar obstal. Gledal je skozi velika očala na Koclja, in nos se mu je kar tresel zaradi velikega strahu. — »Ti si — ti?« je izpregovoril naposled. »Pa kaj me strašiš, oojmene? Saj veš, da nimaš več strašnega pipca in zato tudi veš, da se te tudi nič več ne bojim... Oojmene, tisti pipec! Da ga imam zdajle v roki, nosek bi ti odrezal. Tebi bi ga odrezal, tebi, nepridi-

prav! Da si mi mogel tako grdo lagati in me spraviti v strašno nesrečo! Nepridiprav, nepridiprav! Zdajle te pa pograbim, ker mi je zavrela huda krvca. O, ravno zdajle te zmikastim, kakor je mene davi Vitranec zmikastil. Pa boš vedel, kaj je huda krvca, in boš pomnil, kdaj si hotel pritlikavca Brinclja potegniti za lepi nosek. Pripravi se, nepridiprav! Oojmene, pripravi se, dokler mi je krvca še strupena in goreča! Prav, da si mi prišel pod roke. Če bi te ne bil zdajle našel, bi te pa poiskal. Zmikastiti te moram, ker si me imel za norca in si me spravil v to veliko nesrečo... Pripravi se, ti rečem še enkrat!«

»Saj sem že pripravljen, Brinceljček!« se je posmejal Kocelj. »Pa kaj mi hočeš? Saj ti nisem storil nič žalega. O, storil sem ti samo

MAKSIM GASPARI: GOSJI PASTIR.

dobroto, ker ti nisem včeraj odrezal lepega noska in sem ti povrhu podaril še celo svoj pipec ... Pa kaj mi robantiš in se napenjaš? Samo vprašat sem te prišel, kako je bilo davi z Vitranecem. Hm, pa sem že mislil, da imaš za mađro zataktnjen Vitrančev nos. Pa ga nimaš, Brinceljček!»

»O, česa mi ne govoriš — ojojmenel!« se je zavzel pritlikavec Brincelj in je sklenil roke. »Še zdaj se norčuje paglavec iz mene — še zdaj, ko mi huda krvca kar vre in kipi! Pa se ne boji moje hude krvce ... Kaj govoriš o Vitrančevem nosu? Boga hvalim, da je moj lepi nosek še cel, četudi je malo pobešen in zatekel. Dobro me je pograbil Vitranec zanj, o, dobro, da je siromak kar zahreščal in je zdaj ves višnjev in zatekel. Davi je prišel Vitranec domov. Po tebi je hotel nekaj pogledati. Pa mu povem, da si pobegnili in si vzel s sabo malho in hlebec kruha in slanine. Ojojmene, to se je razhudil! Pograbil me in me hoče zmikastiti. A jaz s hudim pipcem nadenj, da se je svetloba delala po votlini. Trikrat zamahnem s pipcem in dregnem moža v koleno. Krvca se prikaže, rdeča krvca. Ojojmene, da ni bilo tega! Mož se razhudi še bolj. Pipec mi izmakne, moj strašni pipec. Čez kolena me povezne, pa je reklo — lop-lop-lop! Ne vem, koliko koščic je ostalo celih, ker me vse bole. In tudi moj lepi nosek je bil v veliki nevarnosti in zanj sem se bal najbolj. Pa me je hotel Vitranec zapreti v črno ječo. A premislil se je, pa mi je rekel: V ječi ti ne žraste pamet, nesrečni Brinceljček! Zato te pa zapodim k Anji Panji. Služil ji boš toliko časa, dokler ti ne skoči pamet iz nosa v možgane. K Anji Panji pojdeš, in Anja Panja ti že podkuri, da ti bo zadosti vroče ... Pa me je zapodil, iz zdaj grem naravnost do Anje Panje. Žalosten sem, pobit sem, nesrečen sem. A vsega tega si kriv ti, ne pridiprav! Zato pa te zmikastim in ti nos odtrgam, ker nimam pipa nič več pri roki. Rekel si mi in se mi lagal, da bom junak, ko bom držal pipec v roki. Pa sem bil junak, tak junak, da so še zajčki morali jokati nad mojim junaštvom ... Sem stopi, grdi lažnivec! Ojojmene, semkaj stopi, da te zmikastim, ker hoče tako moja huda krvca!»

»Oha, oha — hopsasa!« je odvrnil Kocelj. »Kaj gobezdaš, pritlikavec Brinceljček? Da sem jaz lažnik, praviš? Pazi, pazi, Brinceljček, in ne govori neslanosti! Nimaš samo ti hude krvce; imam jo tudi jaz. In ti dobro poznaš mojo hudo krvco ... Ali sem nemara jaz kriv, da te je Vitranec premlatil? Prav je storil! Še bolj naj bi te bil! Ali ti nisem rekel, da drži pipec na pravem koncu, ko navališ na Vitranca? Pa ga nisi držal na pravem koncu; saj vem, da ga nisi. Pa povej, za kateri konec si držal pipec?«

Pritlikavcu Brincelju se je raztegnil obraz. Debelo je pogledal skozi očala na Koclja in je dejal z zateglim glasom: »I, no — za kateri konec naj bi bil držal pipec? Za tisti konec sem držal, kjer je

rezilo pritrjeno. Za kateri drugi konec pa naj bi bil držal, če ne za tistega in pravega?»

»Oj, hopsa — hopsasa!« je zavpil Kocelj ves srdit. »Budalo si, Brinceljček, strašno budalo! Seveda se drži vsak pipec za tisti konec. Samo mojega se ne sme držati za tisti konec, ker moj pipec je nekaj drugega, kot so drugi pipci. Zato pa je tako strašen... Glejte, glejte — hopsasa! Pa sem mu še rekel, da naj drži pipec za pravi konec. Pa ga ni držal — budalo ga ni držalo! Dobro sem mu hotel; zato sem mu pa podaril pipec. A v prave roke sem ga dal — resnično, v prave! Zdaj pa imam, kar sem iskal. Ob pipec sem — Vitranec ga ima zdaj in Vitranec bo rezal nosove. Hopsasa — še meni odreže nos, če me ulovi. Pa vsega tega je krivo samo to pritlikavo budalo, ki ima štiri oči, pa vidi manj nego slepec... Krvca, ti moja huda krvca! Nikar mi ne rogovilil!«

Ves prestrašen je gledal pritlikavec Brincelj razjarjenega dečka. Piščalko je vtaknil v žep in je pričel govoriti s prosečim glasom: »Nikar, Koceljček! Strašna je tvoja krvca, če ti začne rogoviliti. Strah me je zase in za svoj lepi nosek... Saj grem — saj že grem naprej... K Anji Panji grem, da mi začara glavo in mi morda potem zraste pamet v njej. Saj Vitranec je rekel tako. Vitranec bo pa že vedel... Ne bodi hud name, Koceljček! Grem, že grem in letim. Kar poglej, Koceljček!«

Pritlikavec Brincelj se je okrenil in je strkljal z drobnimi, naglimi koraki po stezi navzdol. In čez tri trenutke je že izginil za gostim smrečevjem. Kocelj se je pa potolkel po kolenih in se je zasmel na ves glas. — »No, zdaj bi lahko prišla v gozd, ti moja stara mati!« je dejal. »Pa bi videla, da jaz pač nisem najneumnejši na svetu. Tu doli beži nekdo, ki še niti sence moje pameti nima v glavi. Pa sem mu podkuril, da je kar gledal in mahal z rokami. O, zato sem pa prepričan, da podkurim tudi Anjari Panjari. Saj imam časa zadosti, da lahko vse premislim. No, počasna je moja pamet, a je vendar gotova!«

Jelica je prišla izza smreke in je povprašala, kaj se je zmenil s pritlikavcem. — »O, ničesar posebnega ni bilo,« je odvrnil Kocelj. »Dobro sem mu podkuril, da beži k Anjari Panjari kakor preplašen zajček. Pa se potuhne tam in mi ne pride več pred oči... A Vitranec se jezi strašno name. Ne bilo bi čudno, če bi že zdajle prirogovilil semkaj in me pograbil. Zato pa je najbolje, da se mu kar skrijem... Pojdiva, Jelica, v hišico pojdiva! Saj nimava daleč.«

In sta šla naglo po stezi in sta hitela pod visokimi smrekami. Dospela sta do goličave in sta stekla preko nje. Onkraj goličave pa je stala skrita pod visoko, črno skalo med goščavo nizka kolibica, narrejena iz samega smrekovega lubja. Stopila sta v kolibico, ki je bila znotraj vsa postлана s slamo in je imela le eno okence, ki je skozi nje

prihajala svetloba. Sedla sta na slamo, da se nekoliko odpočijeta od dolgega romanja. Kocelj je odprl malho in je vzel iz nje kruha in slanine. »Davno je že moralo biti poldne,« je rekel. »Če se ne motim, bo kmalu večer. Zaslužila sva, da se najeva. Tu sva brez skrbi in nihče naju ne bo iskal v tej čudni kolibici, še najmanj pa Vitranec. Kar najej se, Jelica! Saj vem, da si potrebna.«

Pa sta jedla oba, ker sta bila oba resnično lačna. Molče sta jedla, in po jedi se je Jelica zleknila po slami. Ničesar ni rekla, kar v steno se je obrnila in je pričela težko sopsti. Pa ni preteklo deset trenutkov in je že trdno spala... »Hopsasa!« je rekel Kocelj. »Pa je zaspala in se bo prebudila nemara šele jutri zjutraj. No, prav, prav! Bom vsaj lahko razmišljal, kako bi mogel priti Anjari Panjari do živega. Pa si moram izmisliti že danes, moram. Jutri bo morda že prepozno...«

Kocelj je šel iz kolibice. Tam je legel v travo in si je podprl glavo z roko. Gledal je na jasno nebo, ki se je svetlilo v rdečkasti modrini tam nad zagorskim gozdom. In Kocelj je vedel, da solnce že zahaja in prihaja od nekod že črna noč. »Moram si izmisliti še danes, kako naj pridem Anjari Panjari do živega,« si je govoril. »Kmalu bo noč in kmalu bo prepozno...« In je razmišljal in razmišljal, da ga je pričela glava boleti. A naj je razmišljal, kolikor je hotel — o, Kocelj se ni domislil ničesar. Samo glava ga je bolela, tako hudo bolela, da mu je nevšečno in glasno šumelo po ušesih.

10.

»Pip-pip!« je čvrčalo zunaj pred kolibico s tihim, prosečim glasom. Iz grmovja tostran goličave se je oglasilo. Pozno jutro je že moralo biti. Zakaj prve jutranje ptice so bile že davno utihnile, in tudi jutranji vetrc ni več šelestel skozi prostrani gozd. Samo studenček je šuštel in žuborel tam za kolibico in je prepeval s pritajenim glasom, kakor da spuščaš cekin na cekin... »Pip-pip!« je zopet začvrčalo iz grmovja, zacvrčalo razločneje in je potem za nekaj časa utihnilo. Toda zopet se je oglasilo; oglasilo pa se je že na pragu nizke kolibice. »Pip-pip!« je zaprosilo in zamoledovalo, da se je čulo prav lepo v samo kolibico. Tam pa se je s slame dvignila Jelica. Pomela si je zaspane oči in se je ozrla na Koclja, ki je še vedno trdno spal tam v kotu. — »Pip-pip!« je tedaj zopet zaprosilo zunaj pred kolibico. Jelica se je začudila in je skočila naglo na noge. »To je taščica, moja rdeča taščica je zunaj!« se je zavzela. »V gozd je prišla in me išče, ker me že tri jutra ni dobila doma. Pa ji je dolg čas po meni in po mojih drobtinica. O, to je moja taščica. Nihče drugi me ne kliče... Pa kdo drugi naj bi bil, če ne taščica, moja taščica...«

»Pip-pip!« je čvrčalo zunaj pred kolibico uporno in glasno. Jelica je odprla nizka vratca in se je zmuznila iz kolibice. Drobna ptičica je odbrzela s praga in je izginila v grmovju. — »O, saj sem vedela, da je moja taščica«, se je razveselila Jelica. »Saj sem vedela, da me je prišla iskat. Pa se me je ustrašila in je odfrčala... Pip-pip, taščica! Ne boj se! Saj sem jaz... Semkaj prileti, da te vidim!«

»Pip-pip!« se je oglasilo v grmovju, in taščica je priskakljala po trati in se je ustavila sredi nje. Gledala je na deklico s črnimi očesci in se ji je neprestano priklanjala. Jelica jo je vabila s sladkimi besedami k sebi, a taščica ni hotela naprej. Pač je poslušala deklíčine besede in jim je prikimavala. A k njej pa le ni hotela in najsi jo je Jelica še tako vabila. To pa Jelici ni bilo všeč. Stopila je naprej po trati in se je počasi bližala drobni ptički. Taščica pa se ji je še enkrat priklonila. »Pip-pip!« je veselo zacvrčala; dvignila se je, pa je odbrzela kdo ve kam v prostrani gozd.

Jelica je pa bila žalostna, ker ji je taščica zbežala. Gledala je na grmovje in je čakala, da se taščica povrne. A taščice ni bilo od nikoder več. Pa je Jelica vzdihnila, prav bridko je vzdihnila in se je obrnila, da bi šla v kolibico in zbudila Koclja. No, Kocelj pa je bil že vstal. Ravno se je pretegal tam na pragu in se je oziral z zaspanimi očmi v nebo, da bi uganil, če je že pozno. Jelica je stopila k njemu in mu je pripovedovala, da jo je prišla ravnokar taščica obiskat. — »Glej, glej — hopsasa!« je menil Kocelj. »Taščica je bila pri tebi? No, taščica je čedna ptičica. Še jaz jo imam rad, ker se zna tako lepo priklanjati in ima tako živa očesca. Škoda, da je pobegnila tako hitro.

Še jaz bi ji bil privoščil lepo besedico, da bi bila še bolj vesela ... A veš, kaj bi ti rekel, Jelica? Nekam pozno bo že — malo preveč sem jo potegnil s svojim spanjem. Pa malo grem po gozdu, da se vendar enkrat že domislim, kako naj pridem Anjari Panjari do živega. Vso noč se mi je sanjalo o njej. A vendar se nisem ničesar domislil. Pretrda je moja glava, pretrda — hopsasa! Ali greš z mano, Jelica? Hm, skoro bi rekel, da bi bilo bolje, če ostaneš v kolibi ...»

»Le pojdi sam, Kocelj!« je odvrnila Jelica. »Veš, jaz sem še vsa trudna in noge me bole ... Pa te kar tukaj počakam. Pa pojdi, Kocelj, in pazi, da te ne ulovi Vitranec ali pa še celo hudobna Anja Panja. In domisli se česa pametnega, da prideva domov. Rada bi že bila pri tetici.«

»Kar brez skrbi bodi, Jelica!« je rekel Kocelj. »Če se danes ne domislim, česar je treba, pa se ne domislim nikoli več. Nekaj jasno mi postaja v moji trdi glavi. Zato pa vem, da se danes za gotovo izmislim ... Lepo me počakaj v kočici in ne hodi nikamor daleč!« Če boš lačna, pa si kar vzemi iz malhe, kar se ti poljubi. Vrnem se kmalu in tedaj boš vesela, Jelica! Zakaj danes se domislim take reči, kakršnih se še ni domislil živ človek. Danes, ko se mi tako lepo jasni v trdi glavi — hopsasa!«

In Kocelj se je posmejal in je odšel. V globoki gozd je odšel in je polglasno požvižgaval predse. Skozi največjo goščavo se je plazil, ker se je bal, da ga kje na odprti goličavi ali pa na samotni stezi ne zapazi in ne pograbi sam Vitranec. Zato pa se je potuhnil, kolikor je le mogel. A vendar je spel naglo naprej in se je vedno bolj bližal koncu gozda. Sam ni vedel, kaj ga žene tja doli; a Kocelj bi bil tako rad zopet enkrat videl domačo vas tam pod gozdom. Pač je vedel, da preži tod nekje sam Vitranec ali pa Anja Panja. Zato pa se je potuhnil še bolj. Počasi in neslišno se je plazil naprej. Že je prišel skoro tik do porobja; že je videl skozi zelenje širno polje in sredi polja samotno vasico, ki se je kopala v rumenih solčnih žarkih ... »Samo trikrat bi pošteno preskočil, pa bi bil na varnem tam med njivami,« je pomislil in je nekoliko iztegnil vrat, da bi videl bolje in lepše. A tedaj je glasno in neprijetno zašumelo kraj njega. Kakor da je vzrasla iz zemlje, je stala hipoma pred njim Anja Panja in se je hudobno smejala. »A, iz gozda si jo mislil popihati, kakor si jo popihal iz črne ječe?« se je zadrla Anja Panja s piskajočim glasom. »O, pa smo te le ulovili in te povedemo nazaj v ječo. Kar z mano pojdeš, nepridi-prav! Kar zdaj-le pojdeš, ko si se tako lepo ujel v past.«

A Kocelj je poskočil na noge in je zbežal nazaj v goščavo. Tam pa se je ustavil in je pogledal po Anji Panji, ki zaradi svoje debelosti ni mogla tako hitro za njim. Pa se je Kocelj nasmejal in je rekel: »O, teta Anjara Panjara — hopsasa! Nisem mislil, da vas najdem tu na

straži. Bil sem prepričan, da strižete vevericam repke. Zato pa sem hotel pobegniti iz gozda. Zdaj se vas pa bojim in bežim nazaj v gozd. No, seveda, če mi ne pride na misel, da pobegnem na drugi strani iz gozda. Vi me pa lovite, če me morete, teta Anjara Panjara — hopsasa! Zlatega rogljička nimate nič več in zato ne morete čarati. Zaradi tega se vas pa prav nič ne bojim... Le skočite za mano — hopsasa! Teta Anjara Panjarà, če morete! Če morete skočiti — hopsasa!»

»O, ti poniglavec! Ti nepridiprav!« je piskala Anja Panja tam za grmom in je silila na vso moč naprej, da bi ujela Kocelja. A Kocelj je bil že daleč; Kocelj je bežal in se je smejal, pa Anja Panja ga ni več videla. No, Anja Panja ni hotela za njim. Vrnila se je na porobje; v travo je sedla in si je brisala znoj z obraza in je težko sopla, ker se je bila preveč razjezila in upehala.

Kocelj pa je drvel naprej in se ni nikjer ustavil. Čez nizko grmovje je kar skakal in še mar mu ni bilo, če so se mu oprasnile bose noge tu pa tam prav nemilo ob bodeč trn ali ob oster kamen. Brez sape je drvel naprej v tisto smer, kjer je stalo domovanje Anje Panje. — »O, ni je doma — danes je ni doma — hopsasa!« je govoril v radosti. »Tam ob gozdnem porobju sedi in preži. Še tri ure bo prežala in čakala, da se priplazim jaz iz gozda in me pograbi. Pa bo čakala zaman! Zla-

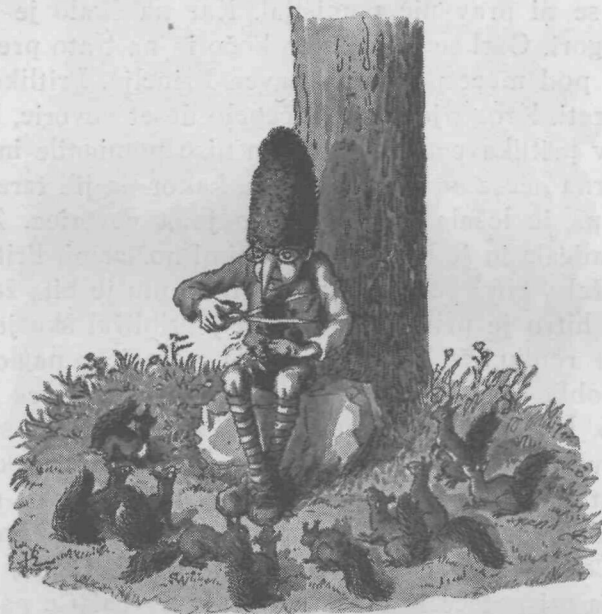

tega rogljička nima pri sebi. O, če bi ga imela, bi me bila gotovo začarala, da bi se še z mesta ne mogel geniti. Doma ima spravljen zlati rogljiček. Pa grem in ga ji izmaknem. Vitrancu ga ponese in jo zatožim, da ji bo joj — hopsasa! Pri njej pa je zaprt pritlikavec Brinceljček. Pritlikavca Brinceljčka se pa prav nič ne bojim. Mogoče mi pojde še lepo na roke. Saj znam pritlikavca Brinceljčka prav pametno gnesti. Že nekajkrat sem ga zgnetel. Pa bi ga danes ne?»

Že je prišel do skalovja, a vendar se še vedno ni ustavil, ampak je drvel na vso moč naprej. Ustavil se je šele pri skali, ki je za njo stala samotna kočja Anje Panje. Z rokavom si je obrisal vroči znoj z obraza in se ni prav nič pomišljal. Kar na skalo je splezal in je obsedel tam gori. Ozrl se je na črno kočjo in na trato pred kočjo. In je zagledal tam pod mecesnom pritlikavca Brincelja. Pritlikavec Brincelj je sedel na trati. Krog njega pa je čepelo deset veveric, ki so strmele nepremično v pritlikavca. Še z repkom niso pomignile in tudi cvrčale niso. Samo črna očesa so se jim svetila, kakor da jih tare huda jezica. Na kolenih pa je ležala pritlikavcu majhna veverica. Z repkom je na vso moč migala in je brcala z drobnimi nožicami. Pritlikavec Brincelj pa je držal v roki velike škarje; a roka mu je bila že vsa krvava. Zakaj kakor hitro je pritlikavec Brincelj približal škarje h košatemu veveričinemu repku, že se je zasukala veverica; naglo je okrenila glavo; bele zobke je pokazala in je ugriznila pritlikavca Brincelja prav hudo v roko. Pritlikavec Brincelj pa je zavpil zaradi silne bolečine. Škarje je izpustil in je pričel pihati na rano, odkoder je curljala gorka krvca. In pritlikavec Brincelj je tarnal in stokal na ves glas, da ga je Kocelj prav dobro slišal. Tarnal pa je tako-le: »Oj, ti živalca hudobna, brezsrčna! Čemu me grizeš tako neusmiljeno? Čemu, te vprašam? Oj, ojmene, pa mi poteče iz ranic vsa huda krvca! Če pa nimam hude krvce, kaj naj počnem potem? Kako naj se znosim nad Koceljčkom, če pa nimam hude krvce? — Pomisli malo, veverička, in pusti, da ti ostrižem košati repek. Saj ti zraste druga dlačica. Tista dlačica bo pa lepa in žametna; tako bo lepa, da bodo popokale vse podlasice od same zavisti... Pomisli malo, veverička, in bodi pametna! Saj te ne bo prav nič bolelo. — Daj sem svoj repek, da ti ga lepo ostrižem in ti bo že jutri zrasla na njem žametna dlačica... Oj, ojmene, daj mi sem repek!«

In pritlikavec Brincelj je pobral škarje in jih je približal veveričinemu repku. Že jih je odprl, da bi urezal. »Cr!« je siknila veverica in je pokazala zobke, pa ga je ugriznila, da je bolelo. In zopet je tekla rdeča krvca, in zopet je zatarnal pritlikavec Brincelj. In izza velikih, zeleno obrobljenih očal so se prikazale vroče solze in so polzele po licu. Zakaj pritlikavec Brincelj je resnično pričel jokati. Jokal je milo in je javkal: »Prebita veverička — prebita veverička! Kaj ti je moja roka na poti? Čemu mi prelivaš tako po nepotrebnem mojo

ljubo, hudo krvco? Mar misliš, da me nič ne boli? O, boli me —
 jojmene, tako boli! Pusti zobke, pusti, veverička! Saj ti hočem samo
 dobro. Saj nisem jaz kriv, da ti moram striči repek. Anja Panja je
 kriva, samo Anja Panja, ki moram pri njej služiti in čakati, da mi
 zraste v brihtni glavici velika pamet in modrost. Zato pa imej neko-
 liko spoštovanja do mene, prebita veverička! Če že do mene samega
 ne, pa vsaj do mojega lepega noska. Le poglej moj lepi nosek! Pa se
 boš čudila njegovi lepoti; tako se boš zamaknila v moj lepi nosek, da
 niti čutila ne boš, kdaj ti ostrižem repek... Jojmene, veverička!
 Lepo te prosim, samo na moj nosek glej!»

Pa je pritlikavec Brincelj zopet hotel striči. A veverica se ni zme-
 nila za nos, ki se je tako lepo pobesil proti njej, ampak je usekala
 prav pošteno v pritlikavčevo roko. Pa je že šinila ob pritlikavčevih
 prsih in ga je menda hotela tudi v nos ugrizniti. Pritlikavec Brincelj
 je obupno zavrnil in je skočil na noge. — »Ojojmene — mir, nepridi-
 pravka!« je zavpil. »Hudobnica, niti do mojega lepega noska noče
 imeti spoštovanja! O, glejte! Ugriznila bi me bila v lepi nosek in bi
 mi ga bila nemara še celó odgriznila... O, hudobnica! Škoda, da mi
 je vzel Vitranec hudi pipec. Pa bi vam zdaj-le pokazal, kakšen junak
 je Brincelj pravzaprav. Pa ne morem, ker nimam hudega pipca pri
 roki... A počakajte, hudobnice! Anja Panja se kmalu vrne. In potem
 vam odreževa s škarjami nevšečne gobčke in vas za repke pobesiva
 po mecesnu. Pa boste gledale, hudobnice, gledale, če boste mogle! Kar
 počakajte!»

In pritlikavec Brincelj je zopet ujel veverico. Sedel je nazaj pod
 mecesen in je položil veverico na kolena. Toda komaj je zmignil s

škarjami, ga je veverica že zopet ugriznila in zopet je tekla iz boleče ranice gorka krvca. Pritlikavec Brincelj je pihal, pihal na ranico; solze so mu drsele izza naočnikov, a si ni vedel več pomoči. — »O, da me je moral Vitranec semkaj poslati!« je na glas zdihoval in je krotil hudobno veverico. »Pri Anji Panji pač ne pridem nikoli do pameti. Vitranec se je zmotil — jojmene, hudo zmotil. Tu pridem še ob tisto malo pameti, ki jo imam zdaj-le v svoji brihtni glavici. Še tisto pamet izgubim, in nosek mi je v strašni nevarnosti, da ga ne požre hudoba veveričja.«

Pritlikavec Brincelj si je pokrtil obraz z rokami in je zajokal, da bi se ga usmilil trdi kamen. A hipoma je dvignil glavo in je poslušal. Zakaj zazdelo se mu je, da ga je nekdo poklical. Ozrl se je na vse strani; a ni videl nikogar. Tedaj pa se je zopet oglašil tisti glas in je zaklical: »Pritlikavec Brinceljček — hopsasa! Ali me slišiš? Čemu jočeš in tarnaš, pritlikavec Brinceljček — hopsasa?«

Pritlikavec Brincelj se je čudil in je debelo gledal okrog sebe. »Ojojmene, to je Koceljčkov glas,« je dejal. »Koceljček je nekje blizu in sam Koceljček mi prihaja na pomoč... Koceljček, ljubi Koceljček, kje si? Dej, povej mi!«

Doli s skale se je oglašil Kocelj in je odvrnil: »Tu sem, tu — semkaj poglej — hopsasa! Tu gori čepim in te gledam. Pa te občudujem, ker si postal že tako velik junak, da se upaš vevericam repke striči. Resnično, Brinceljček, strašno velik junak si. Joj, kakšen pa bi bil šele, če bi imel moj hudi pipec, ki si ga tako nemarno in neumno zapravil... Oj, Brinceljček, ali me še vedno ne vidiš? Štiri oči imaš, pa si še tako brljav, da se ti veverice za hrbtom posmehujejo.«

In pritlikavec Brincelj se je oziral okrog in okrog in je gledal, gledal. Toda naposled je le zagledal Koclja na skali. Pa se je pritlikavec Brincelj na vso moč razveselil. Kar z rokami je tlesknil in je skočil na noge. »Koceljček, ljubi Koceljček!« je rekel. »Skoči s skale in pridi k meni! Saj Anje Panje ni doma. Tam v gozdu nekje prežinane in na našo Jelico. Zato pa pridi k meni, da uženeva prebite veverice. Seveda, seveda, samo, če ti zopet ne rogovili huda krvca. Tvoje hude krvce se pa bojim, Koceljček! Pa premisli malo in skoči, skoči s skale...«

A pritlikavec Brincelj niti končal ni, že je skočil Kocelj na trato in je obstal pred Brinceljem. Veverice so škrtnile prestrašene in so pričele nemirno begati po trati. Toda kmalu so se pomirile in so polegale pod mecesen okrog pritlikavca Brinclja, ki je bil ves vesel in se je v svojem veselju drgnil z roko po nosu. — »O, da si prišel, Koceljček!« je govoril pritlikavec Brincelj. »Zdaj se pa ne bojim nič več hudobnih veveric. Uženeva jih zdaj, Koceljček, v kozji rog jih uženeva. Samo ti mi moreš še povedati, kaj naj napraviva, da jih resnično uženeva. Glej, vso hudo krvco so mi skoro že prelile. A

kako naj bom junak, če nimam nič več hude krvce? Pa mi povej, Koceljček, in mi pomagaj, da uženeva hudobnice v kozji rog.«

»Hm, hopsasa!« je odvrnil Kocelj in se je zamislil. Tedaj pa se mu je zasvetilo v trdi glavi, o, tako lepo se mu je posvetilo, da je kar poskočil in je zgrabil pritlikavca Brincelja okrog pasa in ga je dvignil visoko do mecesnovih vej. Pritlikavec Brincelj je zavreščal na ves glas in je pričel otepati z rokami in nogami. »Ojojmenel!« je obupno vreščal pritlikavec Brincelj. »Pa si mi rekel, da ti da danes huda krvca mir. Pa si se zlagal. O, ne bi te bil pustil na trato, ako bi vedel, da ti huda krvca zopet rogovili. Veverico bi bil poslal nad tebe, da ti odgrizne in požre nevšečni nosek... Koceljček, Koceljček! Daj mir in usmili se me!«

»Beži, beži — hopsasa!« se je posmejal Kocelj in je postavil pritlikavca na tla. »Saj ti nočem ničesar. Samo vesel sem, da sem se tako lepo in hitro domislil, kako naj uženeva veverice v kozji rog. Praviš, da ni Anjare Panjare doma? No, dobro! Zato pa sem prišel semkaj, ker vem, da je ni doma. Pa ti pomorem, Koceljček, če si le malce pameten. Veverice ti uženem v kozji rog. A ne samo to. Tudi tebe rešim iz krempljev Anjare Panjare in te povedem nazaj k Vitrancu. Ali hočeš, Brinceljček? Ali imaš v glavi vsaj malo pameti?«

Pritlikavec Brincelj se je čudil in skoro verjeti ni mogel Koceljevim besedam. »Kaj praviš? Jojmene, kaj praviš?« je govoril ves vesel. »Rešiš me, Koceljček, iz tega hudega kraja me hočeš rešiti? O, saj imam še nekaj pameti v brihtni glavici. A Anja Panja mi bo skončala še tisto malo pameti. Zato pa ne smem ostati pri njej, če hočem do smrti biti tako brihten, kakor sem zdaj.«

»No, dobro govoriš — hopsasa!« ga je pohvalil Kocelj. »Smiliš se mi, Brinceljček, ker si velik siromak in znaš tako lepo govoriti... A ne zamujajva časa! Anjara Panjara se lahko vsak čas vrne. Pa bi bilo po meni in tudi tebe bi ne pogledala s prijaznim očesom. Veš, Brinceljček, vso pamet zberi danes skupaj in molči, molči in ne povej Anjari Panjari, da sem bil jaz tukaj! Če boš molčal, boš že jutri rešen in se boš smejal, ker ti niso veverice prelile vse hude, junaške krvce... Ali boš molčal?«

»Bom, Koceljček, molčal bom,« je odgovarjal pritlikavec Brincelj. »O, ti še ne veš, kako znam jaz molčati! Niti grob ne molči tako jako, kakor zna molčati pritlikavec Brincelj. Boš videl, Koceljček!«

»Prav — hopsasa!« je dejal Kocelj. »Zdaj pa kar z mano, Brinceljček! Greva malo pogledat v kočo Anjare Panjare. Tam pa najdeva tisto, česar je nama treba, da uženeva v kozji rog veverice. O, jaz že vem, kaj morava poiskati in česa nama je treba.«

Pa sta odhitela v kočo. Duri niti zaklenjene niso bile, ampak so bile samo prislunjene. Stopila sta v mračno kočo. Ta je imela samo en prostor, ki je bil izba in kuhinja obenem. V kotu je stalo kamenito

ognjišče, kjer je tlela žerjavica; a tam kraj okenc je stala borna, pisana postelja, ki je bila pogrnjena s široko, črno odejo. S čudnimi slikami je bila porisana velika skrinja, ki je stala tam ob steni, postelji nasproti. Drugega pohištva ni bilo v koči, razen nizke mizice tam kraj ognjišča in nerodnega, trinožnega stola, ki je bil potisnjen pod mizico. — Kocelj se je pazljivo oziral po koči in se je zadel ob vsako stvarco. Z očmi je iskal zlati rogljiček, a naj se je oziral okrog, kolikor je hotel — zatega rogljička ni zagledal nikjer. — »Hm — hopsasal« je pre-mišljal. »Tu v koči mora biti nekje skrit. Anjara Panjara ga ne nosi s sabo, ker bi me bila v svoji jezici gotovo začarala, ko sem jo dražil tam ob gozdnem porobju. Zato pa vem, da je zlati rogljiček skrit tu v koči... Kaj, če ga ima spravljenega v tej skrinji, ki je porisana s tako čudnimi čačkami in slikami, da me je kar strah? Pogledal bom v skrinjo!«

A skrinja je bila zaklenjena in Kocelj je ni mogel odpreti. No, to pa Kocelja ni prestrašilo. Pričel je iskati ključ po vseh kotih, in ko ga ni našel nikjer, je stopil do kamenitega ognjišča. Brskal je po pepelu, in kar nenadoma se je prikazal sredi pepela velik, zakrivljen ključ. — »Oho, ali sem te našel — hopsasa!« se je razveselil Kocelj. »No, zdaj pa pogledamo malo po skrinji. Tam se skriva zlati rogljiček, ker ga ne najdem nikjer v koči. Zasvetilo se ti je vendarle v trdi glavi, Kocelj! Dolgo si čakal in si že skoro obupal. Že davi sem vedel, da se mi bo zasvetilo. In glejte! Resnično se mi je zasvetilo v glavi!«

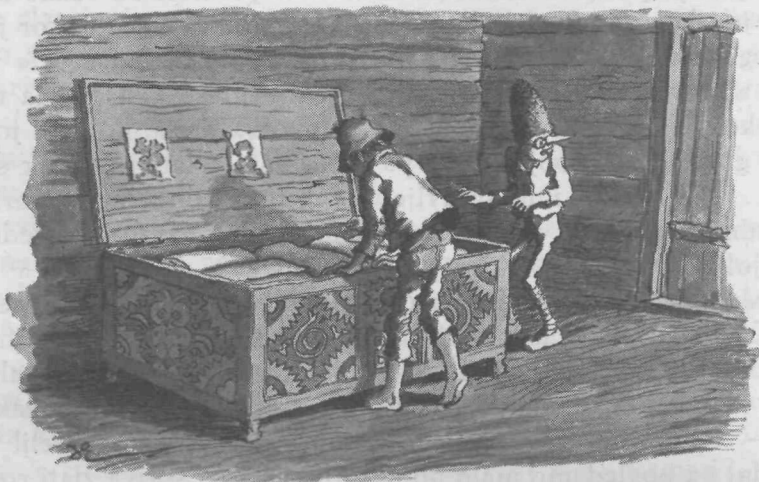
»Pa čemu ti bo ključ, Koceljček?« je izpraševal pritlikavec Brincelj. »Pa menda vendar ne odpreš skrinje? Ha, Koceljček?«

»Pst, Brinceljček — hopsasal« je odvrnil Kocelj. »Ali ti nisem rekel, da moraš biti tiho? Pst, Brinceljček! Tu v skrinji spi čudna reč. Čudna reč — ti rečem, Brinceljček! In tiste čudne reči se bojé vse veverice. Boš videl, kako pohlevne bodo postale, ko jim pokažeš tisto čudno reč. Pa jih boš lepo in mirno strigel ves dan. A jutri ti jih ne bo treba striči. Jutri boš že pri Vitrancu, ki ti bo vrnil moj strašni pipec... Zato pa tiho, Brinceljček!«

In Kocelj je stopil k skrinji. Ključ je vtaknil v ključavnico in ga je zavrtel. In glej! Pokrov je sam skočil kvišku, in Kocelj je pogledal v odprto skrinjo. Do vrha je bila skrinja napolnjena z belim perilom. Kocelj je že segel z roko med perilo, da bi poiskal zlati rogljiček. A tisti čas je nekdo zavpil zunaj kože. Veverice so zaškrtnile na ves glas, in pritlikavec Brincelj se je prijel ves prestrašen za glavo. »Ojoj-menel« je zasopel. »Anja Panja je prišla... Kaj bo z nama, Koceljček?«

Pa tudi Kocelj se je prestrašil. Naglo je spustil pokrov na skrinjo in jo je zaprl, kakor bi trenil. »Anjara Panjara je — hopsasal« je rekel po tihem. »Pojdi ven, Brinceljček! A če ti je drag tvoj piškavi nosek, molči in ne povej, da sem jaz tukaj!«

»Molčal bom — ojojmene, molčal bom,« je odvrnil pritlikavec Brincelj in je zdrvel iz koče. Kocelj pa je naglo potegnil ključ iz skrinje. Brzo ga je pomešal med pepel in je stopil potem k okencu. Malce je odgrnil črno zaveso in je pokukal ven. In je videl Anjo Panjo. Anja Panja je bila ravno pograbila pritlikavca Brinclja za dolgi

nos. Neusmiljeno ga je mikastila in suvala na vse strani. »Ti hudoba pritlikava!« je vpila Anja Panja. »Tako misliš ti striči moje veverice? O, tako pač ne pridem nikoli do blazinice, ki jo moram napraviti iz veveričje dlačice, da bom lepše in mehkejše spala... Pa se potepa hudoba pritlikava okrog, namesto da bi strigel repke. In glejte, glejte! Pa vse dopoldne ni pristrigel niti ene dlačice...«

In Anja Panja ga je vlekla za nos in je suvala in vpila. Pritlikavec Brincelj je vreščal in cepetal po trati, in veverice so škrpetale in vreščale, da je šlo skozi ušesa... Koclja pa je bilo strah in je mislil: »Če me zdaj-le Anjara Panjara zaloti, je po meni. Začara me in me nemara še celo ubije. Saj bi vedela takoj, čemu iztikam po njeni koči. Oj, da me je morala zasačiti! Pa kaj naj storim? Najbolje je, da pobegnem, če še morem... Najbolje— hopsasa!«

In Kocelj je skočil k durim in je pokukal na trato. Pa je videl, da mu Anja Panja obrača ravno hrbet. Zato pa se je zadovoljno posmejal. Smuknil je iz koče in je šinil mimo vogla. Tam za kočo so štrlele visoke skale. Kocelj se pa ni pomišljal. Urno je splezal na skale in se ni ozrl niti enkrat nazaj. Ko je priplezal vrhu skal, se je spustil naglo na drugo stran. In je zbežal v gozd in je bežal, kakor da so mu trije divji medvedi za petami.

Dr. IVAN LAH:

V deveti deželi.

Gledališki prizor.

Kraljevska dvorana. Vrata na levi in desni. V sredi prestol. Na prestolu sedi kralj, na levi strani kraljična. Strežaji na obeh straneh. Pred kraljevimi nogami leži dvorski norec z muhalnikom v roki. Pred kraljem stoje trije svetovalci, vsi globoko zamišljeni.

Kralj:

Povejte torej, svetovalci moji, kaj našle so vam vaše glave modre; odgovor dajte na vprašanje moje: Kje sreča kaže se deželi naši? Kdo na prestolu bodi mi naslednik in kdo naj ženin bo kraljevi hčeri?

Prvi svetovalec,

kraljevski ključar in blagajnik, se globoko prikloni:

Kralj! Ko razmišljal sem o tem vprašanju in hotel nanje prav odgovoriti, odšel po mestu sem premišljevale: kaj pravzaprav nesreča je na svetu? In videl sem podanike ti zveste in videl sem bogastvo in uboštvo in videl sem, da sreča vse države zavisna je od zemeljskih zakladov. Kdo zvest najbolj je kralju in državi, kdo polni z zlatom kraljeve blagajne, kdo daje zemlji naši blesk zunanji? To bogatini so in njih bogastvo! Bogastvo zadovoljnost le ustvarja, bogastvo je bodočnosti podlaga, bogastvo širi po vsem svetu slavo. Zato, o kralj, če mar ti je države, če mar ti je bodočnosti velike, če mar ti je nesmrtni, večni slave, privedi nam bogatega junaka, ki v dediščino ti prinese zemlje in novih z njo neslutnih zakladov, da narod črpal bo iz njih blaginjo. Država tvoja širom bo narasla, dežele se ti bodo pomnožile, v njih vstale bodo narodove sile in strah, trepet postaneš vsem sosedom. Meč od zlata se svetil bo in krona, kraljevski dvor se svetil od zlata bo,

poslanstva v svet pošiljal boš bogata, in vsi se bodo klanjali pred tabo.

V državi vsej ne bilo bi berača, zlato, srebro ležalo bi na cesti

in vsi podaniki bi b'li zvesti,

ker tu bi vsem najbolje se godilo.

Goglej, o kralj, po svetu naokolo in mi povej, če kdaj je siromaštvo

kaj dobrega, velikega rodilo?

Pomisli sam in rekel boš: nikoli!

Uboštvo uničuje siromaka,

rodi zavist, ubija naše sile,

budi odpor in vodi do zločinov.

V uboštvu padajo na tla države,

zdrobe se v prah kakor peščene stavbe,

sosedom so bogatim za zabavo.

Ubožen kralj nikjer ne najde slave,

v posmeh je svetu novec brez veljave

in vsa brez vrednosti je moč njegova.

Zato, o kralj, besede preudari,

poslušaj moje pametne nasvete,

državi svoji temelj trd ustvari!

Po svetu vsem razglasi voljo svojo,

da ta ti bo naslednik na prestolu,

kdor z zlatom čistim jamo ti zasuje,

ki daš jo izkopati sredi dvora.

Od vseh strani ti pridejo snubači,

nastalo bo veliko tekmovanje,

kdo bo odnesel časten dar za zmago:

odmeval šum zlata bo po palači,

sam radostne imel boš, jasne dnove

in s tabo mi se bomo veselili,

ki nam kot tebi to leži na srcu,

kaj čaka domovino našo drago...

(Globoko se prikloni in napravi pred kraljem prostor drugemu govorniku. Norec odkimava.)

Kralj:

Besede tvoje so dokaz modrosti,

po trdih skušnjah časov pridobljene,

ker v službi moji težki si osivel. —

Minila je presrečna doba zlata,

ko brez skrbi človeški rod je živel,

brez borb za zlate zemeljske zaklade.

Res je, da vse se je izpremenilo,

da vse se danes meri po bogastvu,

da prednost ima ta, kdor više plača.
A naj še druge slišimo nasvete:
kaj našli vi ste, modri svetovalci?

Drugi svetovalec,

velik junak v orožju, zastopnik sile in junaštva:

Bogastvo je mogočna sila, kralj,
pred zlatom se vesoljni svet prikloni.
Kako lepo blešči se demant v kroni,
kakó vabljev je dragocen kristall
Todà ta blesk pogosto je slepilo,
ki mami nam oči in našo silo,
kar da s pregovorom se razodeti,
da ni zlato vse to, kar se nam sveti.
In kolikrat je kriva zlata past,
da v njej ujame se ponos in čast!
In če izrek je starodavni res,
da ni dovolj visok bil zid noben,
da ne bi osel z zlatom obložen
bil mogel priti čez —
potem pomislimo, da zlati most
nevarnost je največja za krepost.
Bogastvo za državo je zaklad —
a v njem junaški oslabe rodovi,
zlatá, srebrá postanejo robovi
in pot razkošja vodi jih v propad.
Zato poslušaj, kaj nasvet je moj
in po pravici težki spor razsodi:
Države glavna sila — to je boj,
in boj kraljestvu trden temelj bodi.
Od bogatina višji je junak,
ki z roko hrabro brani domovino,
varuje kralja, bratov imovino,
kadàr po njej posega drzni vrag.
Junaštvo pravo naroda je kras,
v njem raste domovina in država,
po njem se širi v svet kraljestva slava,
v njem naroda ponosnega je spas.
Junaštvo kralju sívo glavo diči,
junaštvo k slavi vodi mladi rod,
v njem domovina se slavi povsod,
to je zaklad, ki čas ga ne uniči.
V njem le krepí se vdanost in krepost,
in kar odnese s sabo časov sila,
bodočnost bo takoj nadomestila,
ker zdrava v njej poganja nam mladost.
Za silo to ni treba bogatije,
zlata, srebra in dragih kamenov,
iz naroda poganja zarod nov,
ki slava bo in sila domačije.
S tem zarodom, o kralj, bi videl rad,

da bi doživel lepe dni bodoče,
da videl bi, kaj zmore ta, kdor hoče,
in kaj kraljestva pravi je zaklad.
In če je narod beden in ubog
in ne odreče svoji se kreposti,
takrat pokaže v pravi se lastnosti,
začutil boš, da v njem prebiva Bog.
Zato, o kralj, nasvet ta slušaj moj:
naslednika iz onih si poišči,
ki slave našli so si na bojišči,
kjer bili so za zmago težki boj!
Po svetu pošlji slavnostne glasnike,
da ti na boj povabijo junake,
kar svet pozna jih, da so slave take,
da vredni so te milosti velike.
In kdor premaga druge v težkem boji,
ta bodi zet ti — ženin hčeri tvoji.
Junaške boje tukaj bomo bili,
s teboj se bomo drugi veselili,
ki nam si ti in domovina draga,
ker v tem bodočnost je in naša zmaga.
(*Prikloni se in odstopi. Norec se smeje.*)

Kralj:

Junaštvo lepa je lastnost — krasí
v njej se junak in očetnjava,
a vendar, če je tvoja misel prava,
premisli se mi potrebno zdi.
Zato še tretje čujmo svetovanje!
Hej, moj prijatelj, svetovalec zvest,
izpregovóri, kaj ti pravi vest
na moje nerazrešeno vprašanje?

Tretji svetovalec,

modrec v filozofski obleki, ki dela vtisk državnega modrijana:

O kralj, bogastvo je nesreča za naš svet,
zakladi zemski so peklenške sanje,
in kdor oblast je svojo zidal nanje,
ta bil je že od tisočev proklet.
Zlato slepi; kdor vanje se zagleda,
v očeh omamljenih se mu zazdi,
da za ljudi nesreče večje ni,
ko to, kar se nazivlja v svetu — beda,
in ne pomisli, kaj bi se zgodilo,
ko bi zlato se valjalo po cesti,
ker bi ljudje zlata ne mogli jesti,
da svojo vrednost vso bi — izgubilo.
In če bogastva bilo bi preveč,
postalo vsem ob njem bi dolgočasno,
in kdor prišel do njega bi prekasno,
nad druge dvignil bi morilni meč.

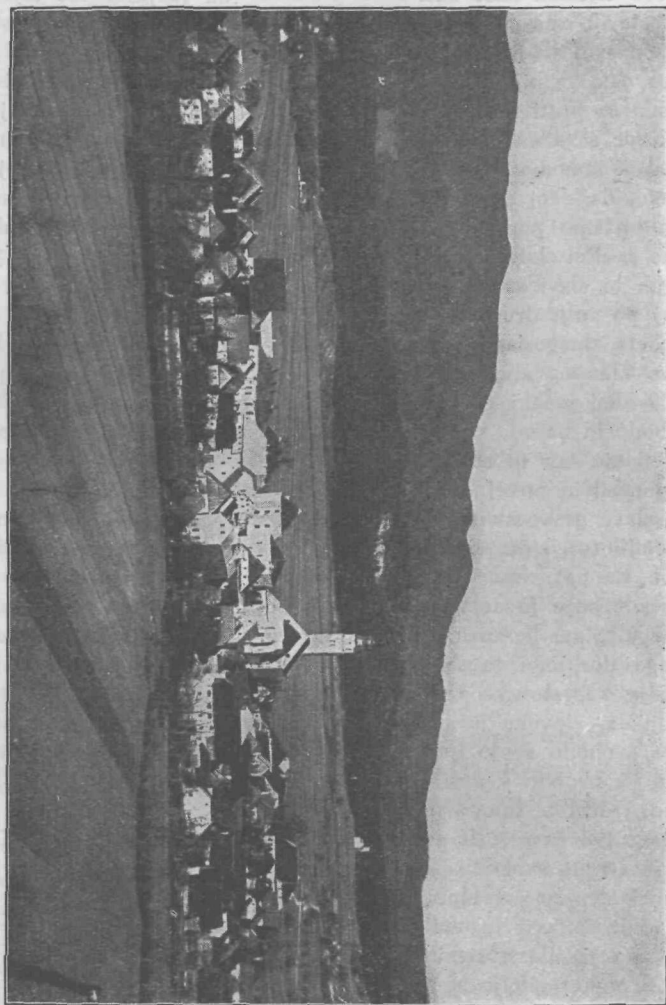
Kar ima svet, to je rodilo delo,
in delo je gibanje naših rok
in če ga spremlja trud in vik in jok,
v njem je življenje naše razcvetelo.
Kar misli naše v duhu so stvorile,
bi bilo prešlo kakor prazen sen,
če ne bi bile sredi sten in pen
zidale rok telesnih naše sile.
Tako postavili smo svet si svoj,
ki v njem smo svoji lastni gospodarji,
in če ga nam razbijajo viharji,
postavimo se proti njim na boj.
Tako krepe se sile naše v boji,
in če usodi stavimo se v bran,
spoznamo, da nam delo ni zaman,
v njem bližamo popolnosti se svoji.
A če ne hvalim zlatih bogatinov,
ki v njih bi slavi svetil se naš svet,
ni manj po volji drugi mi nasvet,
ki ti obeta zmagoslavni činov.
Globoko klanjam sivolaso glavo
pred slavnimi junaki, ki za čast,
za svobodo in naroda oblast
so dali domu mir in sebi slavo.
Toda pomisli in povej: ali junaštvo,
ki išče slave preko svojih mej
in v zemlji tuji zbira si trofej,
ni krivo, da na svetu je sovraštvo?
Kaj prva v boju je dolžnost junaka?
Da zmaga! Slava je mamljiv napoj,
ki zmagovalca vabi za seboj,
da zemljo z bratovsko krvjo namaka.
Največji dar človeku je svoboda,
in kdor svobodo svojo ljubi sam,
kako bi ga ne bilo v duši sram,
ko gleda robstvo tujega naroda?
Zato junaštvo čast je le tedaj,
kadär se z njim svoboda lastna brani,
kadär oblasten se sovražnik rani,
kadär ubije se nasilen zmaj.
A sila se v nasilje izpreminja —
in ko v ponosu ziblje se junak
in k zmagam svojim išče novih zmag,
vsa čast in slava v prazen nič izginja.
Zato je treba vedno mere prave,
in kadar kliče nas na boj pogum,
odloči misel naša in razum,
kje pot junaštva je, časti in slave.
In tu prišel mi pravi je izraz,
ki prej so ga prikrievale besede:
razum sodnik je one zlate srede,

ki za dejanje pravi da ukaz!
On je sodnik, ki vodi prava pota,
ustvarja, snuje, vlada in uči,
in kdor moči mu svoje posveti,
ne bo zvalila ga usodna zmeta.
On je življenja našega spoznanje,
on vodi k luči skozi temno zmes,
on razjasni vse tajnosti nebes
in globokosti večnosti brezdanje.
V njem vse pravice trdna je podlaga,
in kdor po njem življenja pot ravna,
skrivnosti nerazjasnjene spozna,
ki z njimi se vesoljni svet premaga.
On nam pove, zakaj je v svetu beda,
zakaj nevarna je junaštva moč,
on v dvomih, stiskah pride na pomoč
in sredstva nudi, ki jih daje veda.
Razum, o kralj, naj bo vladar državi,
on je središče, kjer se svet vrti,
in kar se dobro in koristno zdi,
ukrene kralj po svoji modri glavi.
Zato modrost naj zvezda bo vodnica,
ta vodi naše sreče pravo pot,
varuje nas nevarnosti in zmot,
v njej kaže se resnica in pravica.
Naš kralj naj bo največji modrijan,
najmodrejši naj mož bo v vsej državi,
pod njim kraljestvo v sreči bo in slavi,
in narod naš povsod bo spoštovan.
Povabi skupaj kralje in kraljiče,
postavi jim vprašanja in uganke,
in kdor odgovor da na vse neznanke,
ta naslednika naj se razkliče.
To moj je svet, o kralj!
(Odstopi počasi s pokloni. Norec se smeje.)

Kralj:

Velika, starec, tvoja je modrost,
kar nam svetuje glava tvoja siva,
v tem se resnica težka nam razkriva,
kraljevska prava kaže se krepost.
Nasvet bi vendar tvoj premislil rad,
da misel se nemirna mi pomiri,
kje sreče prave pravi so izviri,
to bom premišljaj danes zadnjikrat.

(Kralj skloni glavo in se zamisli. Vsi so v globokem premišljevanju. Norec se pri tem ogleduje lahkomišelnost po muhah, gleda zamisljene obraze in se nazadnje zasmije na ves glas.)

CERKNICA
IZ KNJIGE "CERKNIŠKO JEZERO IN OKOLIČA"¹⁵

FR. LOČNIŠKAR:

Naš breg.

akor v daljnih sanjah ga vidim pred seboj — vse drugačnega, kakor je danes. Bil je obljubljeni dežela moje mladosti, vir vseh dobrot in neskaljene sreče.

Kadarkoli si predstavljam lepoto pomladnega dne, mislim na naš breg, kakršen je bil v tistih časih. Cvet pri cvetu, šumenje čebel in nad vsem razlito morje svetlobe. Nikoli ni menda zasenčil oblak mojega cvetočega brega. Tam je vladalo le solnce, cvetje in življenje.

Ko sem bil osem let star, sem v dolgih zimskih večerih, sedeč doma za pečjo, prebiral zame čudo vseh čud — zgodbo o Robinzonu. Odpiral se mi je nov svet: hrepenenje po enakih dogodkih me je napolnilo vsega in delal sem že načrte, kako uravnam svoje življenje po čudoviti knjigi.

Za otok svojega delovanja sem izbral naš breg. Ni še odlezel sneg, že sem poiskal v očetovem predalu priostreno železo in kladivo in odšel na delo. Velika, že nekoliko izdolbena skala me je mikala, da bi izsekal v njej svoje bivališče. Dan za dnem sem hodil na delo. Po cele ure sem klesal vztrajno, dokler me ni zalotil sosed in s hudimi besedami in neljubimi obljubami prepodil, ker sem valil grušč na njegov svet pod bregom. Zavidal sem Robinzona, ki ga ni nihče motil pri njegovem delu, meni pa je sosed takoj v začetku tako nemilo prekrizal vse lepe načrte.

Bilo je v bregu za čudo življenja. Takoj spomladi sem opazil samice čmrljev, ki so si tu izvolile svoj dom. Do poletja so bila gnezda

polna mladičkov — čmrljičkov, in takrat sem jih ogrebal v zabožke za cikorijo. Prelepi so bili tisti zabožki in v vsakem še lepša sveta podoba. Otroci smo se topli zanje, za zabožke in podobe. Teh zabožčkov je danes polno v deželi, a podobic ni več v njih, le listki so še — z naslovom tvornice...

Čmrljem sem naredil udobno hišico. Zložil sem zabožke enega poleg drugega, zabil v zemljo štiri količke in naredil streho iz lubja. Lepo jim je moralo biti tam, saj so se brzo privadili in pridno nosili cvetične pridelke. Pa se je privalila črna reka sovražnih mravelj in napadla moje živali. Dolgo sem mislil, kaj naj storim, odganjal sem mravlje cele ure, pa se niso zmenile za mojo prepoved. Tedaj sem se spomnil zgodbe iz turških časov in naredil okrog čmrljaka jarek, vanj pa nalil vode. Tako sem ugnal tudi mravlje z izumljivostjo mladega Robinzona.

Od tedaj sem posvečal tudi življenju mravelj več pažnje. Na robu brega so imele svoje domovanje in od tam hodile križem mojega sveta po važnih življenjskih opravkih. Zvedel sem tudi tedaj, da so mravlje odlične umetnice. Star vaški pastir mi je pravil, kako lepo opišejo pirhe. Skrivnost, zapisana v srce, mi ni dala miru. Komaj sem čakal Velike noči, da preizkusim umetniške zmožnosti mravelj. Pod vsemi skednji sem se plazil tiste dni po trebuhu, potrgal vse gumbе na obleki, da bi zasledil še kako skrito gnezdo jajc. Mati je dobro razumela moj trud in me veliki teden bogato poplačala z rdečimi pirhi. Še gorke sem nesel v mravljišče, jih zakopal v gnezdo in hodil gledat novo zanimivost. Že so se poznale nekaterim rumene črtice, čudovito lepo razmrežene. Ko pridem čez kako uro zopet do gnezda, me prešine bridka slutnja: gnezdo vse razkopano. Brskam, iščem, vse zaman. Pirhov nikjer! Sedel sem poleg gnezda in jokal. Spoznanje, da so na svetu tudi hudobni ljudje, mi je zagrenilo veselje tistih dni. Hudo mi je bilo, ker je posegla v moje kraljestvo zlobna tuja roka. —

Mladost pokoplje vsako bridkost — in prišli so zopet veseli časi nad moj izvoljeni breg. To je bil čas ptičjih skrivnosti. Štiri gnezda sem našel tisto pomlad v svojem bregu. Skrbno sem čuval nad njimi in opazoval na skrivnem početje boječih samic. Tri so gnezdile visoko na drevju, kamor niti pogledati nisem mogel, četrta pa je naredila gnezdece prav v skali, kjer sem izklesaval »Robinzonovo votlino«. To je bila kraljička. Vedno sem jo videl v gnezdu in se ogibal tega kraja, da bi je ne preplašil. Slišal sem že v šoli, da se jajčeca lahko prehlade, če jih ptička v strahu prevečkrat zapušča. Komaj sem čakal, da začivkajo v gnezdu mladički in jih bom smel ogledovati bolj brez skrbi. Nekega dne stopim na skalo, se nagnem naprej in skrivno pogledam na gnezdece pod seboj. Kraljičke ni bilo notri. Zraven gnezda pa so ležale lupine jajčec. Obšla me je žalost in v istem hipu groza, zakaj

pod skalo je zašumelo listje in po njem se je zvijala pisana kača. Preden sem pobral kamen, je že izginila v luknjo pod skalo.

Napovedal sem boj sovražniku svojega brega. Na pomoč mi je prišel star možakar, izurjen gadji lovec. Drugi večer ga je že imel v precepu. Ko mi ga je pokazal prihodnji dan, je na novo oživel moj breg, rešen nevarnega razbojnika. Le uničeno gnezdo je bila temna pega v mojem kraljestvu.

Pri nas smo otroci jako stikali za gobami. Vedno so jih bili naši gozdi bogati, to leto pa si moral imeti srečo, če si napolnil klobuk. V mojem bregu jih sicer ni bilo, zato sem se tem bolj začudil, ko najdem nekega popoldne ob stezi tik drevesa nepokrit kupček natrganih gob. Tako smo jih odlagali časih, če nismo imeli posode s seboj in smo se mislili vrniti po isti poti domov. Vendar smo jih vedno s čim pokrili. — Gobe so bile še neosnažene, prstene in sveže natrgane.

Rojilo mi je po glavi, kdo je tako zaupljiv, da jih pusti ob stezi in jih ne pokrije niti s praprotjo. Že sem jih hotel pobrati in iti z njimi domov, ko mi v srcu nekaj veli: »Pusti veselje neznancu!« — Spomnil sem se tisti trenutek na pirhe v mravljišču in svoje bridke žalosti. Zato sem sedel h gobam, jih očistil in pokrili s praprotjo.

Neizrečeno lahko mi je bilo pri srcu, ko sem izvršil to delo in odšel na drugi konec brega pogledat k studencu, kaj dela moj mlin. Nisem se dolgo mudil, ko zagledam dečka, ki gre po stezi navzgor. Pride do gob, se ogleduje okrog, razmeče praprot in začudeno strmi v tla. Potem jih brzo zmeče v klobuk in zbeži po bregu navzgor. Nisem ga mogel več doklicati. Bil je šolarček začetnik, doma iz sosednje vasi.

Tisti trenutek je posijalo solnce mojemu bregu kot nikoli prej ne pozneje...

Simonu Gregorčiču.

<i>O, kje si, pesnik — slavec naš?</i>	<i>Ne ljubiš bistre hčere več planin?</i>
<i>Čemu molčiš, ko Soča modra</i>	<i>Kaj ljubljenska ni bila tvoja?</i>
<i>bolestno tarna radi tebe?</i>	<i>Čemu molčiš, goriški slavec?</i>

*Prebudi se iz sna, prorok,
tolaži jo v bolesti njeni,
zajoj proroški spev!...*

Lado Jerše.

ELVIRA DOLINAR-SITTIGOVA:

Naš kralj.

Črna gora je prav siromašna pokrajina. Saj nam ime samo kaže, da tam ne morejo biti skriti zakladi. Visoke, gole skale štrle proti nebu. Med skalami, kjer je stisnjena mala ravan, da se je je moglo prijeti kaj rodne zemlje, raste slaba, suha travica. Pa pride marljivi Črnogorec in si jo pokosi. Stlači jo v koše ter jo z muko znosi v dolinico. Tako si napravi nekaj krmice, ki komaj zadostuje za rejo ovac in koz. Za rejo krav je že ni dosti, zato si redi Črnogorec samo drobnico.

V dolinicah je nekaj pustih njivic, pa še teh skoro ne bi mogli izorati, ker nimajo uprežne živine. Orjejo torej kar na sebi, to je, dve ženski se uprežeta pred plug ter režeta plitvo brazdo v tanko plast zemlje. Saj globoko niti ne morejo orati, ker bi zadel plug ob trdo skalo.

Narod, ki tam prebiva, je neizrečeno priden in marljiv, vendar mu skopa zemlja ne daje toliko, da bi mogel mirno živeti. Zato hodijo Črnogorci v svet, v daljne rudokope, v tvornice ali drugam, kjerkoli se jim nudi delo in zaslužek. Ko si Črnogorec prihrani nekaj denarja, se vrne zopet v svojo domovino, ki jo ljubi strastno in vroče, čeprav je tako ubožna, da ga ne more niti preživljati.

Ta Črna gora je tudi del naše lepe Jugoslavije in Črnogorci — po jeziku in veri Srbi — so tudi naši bratje.

Bili pa so časi, ko še ni bilo Jugoslavije. Razkosana je bila in pod tujim jarmom. Pri nas so gospodarili oholi Nemci, ki nam niso dali ni najmanjše pravice, da kmalu ne bi smeli ni govoriti v lepi svoji materinščini. Drugod so gospodarili kruti Madžari in Turki. Žalostni so bili ti časi za Jugoslovence!

Samo ta mala deželica Črna gora je bila vedno svobodna. Pred njenimi strmimi skalami se je moral ustavljati celo krvoločni Turek. Črnogorci so budno stali na straži, skriti kje za skalovjem ter so prežali na sovražnika. Pa čim so se le pokazali Turki pred njihovo skalnato trdnjavo, že so padali ostri streli z vrhov, in Turki so jo pobrisali v strahu in trepetu, da so jim Črnogorci videli samo še podplate.

Vladal je pa v Črni gori rod Njegušev, in to, kar vam hočem zdaj povedati, se je zgodilo pod zadnjim knezom črnogorskim — Nikito, ki je bil naposled tudi črnogorski kralj. Nikolaj mu je bilo ime, a zvali so ga za Nikito. Hraber junak je bil knez in kralj Nikita in ni se prav nič bal hudobnih Turkov, ki bi tako radi zasedli njegovo državico. V svojem glavnem mestu — v Cetinju — je imel svoj dvorec.

Ni bil baš velik in imeniten ta dvorec, bil je samo nekoliko večja, bela hiša, kakor jo ima pri nas vsak večji posestnik, zakaj uboga Črna gora ni zmogla lepšega dvorca niti za svojega vladarja. Pa Nikita je bil zadovoljen tudi tako. Ponosen je bil na svoje hrabre Črnogorce, ki so se vedeli ubraniti tako umno turške premoči.

To, kar vam hočem povedati zdaj, se je zgodilo ravno pred 37 leti. Na dvoru kneza Nikite je živel takrat srbski knez Peter Karadjordjević. Žalostna je bila njegova usoda. Mlad dečko je še bil, ko se je bil po krivici vrnil na srbski prestol rod Obrenovićeve. Petrov oče, Aleksander Karadjordjević, ki je bil pravi srbski knez, se je moral iz stolnega Beograda umakniti hinavskemu Obrenoviću in je pribežal s kneginjo in s svojimi otroki v tujino. V tujini je tudi umrl, ne da bi bil še kdaj videl ljubljene svoj Beograd.

Mlademu Petru je bilo sila težko živeti med tujci. Želel si je biti samo med rodnim jugoslovenskim ljudstvom, toda kamor je pogledal, po vsem jugoslovenskem svetu je vladal takrat krivični tujec. Edina Črna gora je bila svobodna pod svojim domačim knezom Nikito. Zato se napoti Peter v Cetinje na Nikitov dvor in sklene tam živeti.

Imel je pa knez Nikita hčerko Zorko, ki je bila tako dobrega in milega srca, da se je prikupila knezu Petru in jo je poročil. Bilo je leta 1888., torej ravno pred 37 leti, ko jima je Bog položil v zibelko črnolasega dečka. Krstili so ga za Aleksandra po njegovem dedu Aleksandru, nesrečnem ubožnem knezu. Kolikokrat je pač slonela kneginja Zorka nad to zibelko ter uspavala z milo pesemco svojega malega ljubljence! Sirotica takrat še ni znala, da bo morala ostaviti še malega nebogljenca.

Nekako leto dni pozneje sta se šetala kraj morja v Dalmaciji gospod in mlada gospa. Imela sta s seboj malega črnolasega dečka, ki ga je držalo v narcčju mlado hercegovsko dekle v lepi, izvezeni narodni noši — njegova pestunja. Vse polno je bilo tam ljudi, večinoma sama bogata gospoda, ki hodijo na morje, da si okrepijo tam zdravje in da se razgledajo in pozabavajo. Stali so ob obali in gledali po morju, kako prihajajo in odhajajo velike ladje. Tu so izkrcavali iz ladje težke zavoje blaga. Škripali so veliki žerjavi, ki so dvigali zavoje z ladje ter jih prenašali na kopno. A takoj so jih zgrabile urne roke delavcev, jih nalagale na vozove ter odpravljale v skladišča.

Drugi so navijali mačka in naravnavali jadra, da odplujejo zopet po morju. Veter se je uprl v bela jadra in ladja je odrinila od obali. Vedno dalje je plula, vedno dalje. Ljudje so gledali za njo, a vedno manjša je postajala — vedno manjša. Glej, samo jadra se ji še svetijo tam daleč na obzorju, a tudi ona izginjajo — zdaj samo še vrh jarbola — a potem zatone tudi on za obzorjem. Odplula je ponosna ladja po neskončni morski gladini v neznane, daljne kraje. Le svetlo

solnce se še leskeče po morskih valovih, ki se svetlikajo, kakor politi z raztopljenim zlatom.

Tudi gospod in gospa sta gledala po morju, a kjer sta se prikazala z malim, živahnim dečkom, tam so obstajali ljudje; ogledovali so se za tem ljubkim detetom ter glasno vzdikali, tako srčkana je bila ta mala, nežna stvarca. Pač si takrat ni nihče mislil, da bo ta mali, veseli deček nekoč mogočni kralj uedinjene Jugoslavije — saj tega nista znala ni njegov lastni oče knez Peter, ni njegova mati kneginja Zorka.

Kneginja Zorka,
mati kralja Aleksandra

Srečno je živela ta mala rodovinica. Toda nesreča nikdar ne miruje. Kneginja Zorka nagloma hudo zboli in umrje, ko še ni bil mali Aleksander veliko več star ko dobro leto. Ubogi njeni otroci so ostali sami brez mamice!

Ali veste ljubi otroci, kaj se to pravi — biti brez mamice? Ni je več mile roke, ki bi položila malo bitje v mehko posteljico, ni je, da bi ga zjutraj oblekla, umila in nahranila. Kdo mu še gladi njegove mehke laske, kdo ga še poljublja in stiska na svoje srce, ko ni več

matere? Res, mati je detetu kakor angel varuh, ki ga spremlja ob vsakem koraku.

Naš kralj Aleksander je izgubil mater v najnežnejši mladosti. Imel je pa dobrega očeta. Odkar mu je bila umrla zvesta družica Zorka, se je videlo Petru življenje na cetinjskem dvoru pusto in prazno. Preselil se je zato s svojimi otroki v Švico. Tam naj bi hodili otroci v šolo, da se kaj prida nauče. Tudi naš kralj Aleksander je hodil tam v šolo in je bil med pridnimi najpridnejši. Lepo je slušal svoje učitelje. Doma se je pa pridno učil in oče njegov, knez Peter, mu je dostikrat pregledoval naloge ter ga izpraševal in poučeval.

Pozneje je moral odriniti mladi Aleksander v daljno Rusijo v vojaško šolo. Kako težko mu je bilo slovo od ljubljenega očeta! Toda vedel je, da se mora še veliko učiti, ako hoče kdaj pomagati svoji domovini. Pred vsem pa je vedel, da mora postati hraber in umen vojak. Tako je odšel na Rusko.

Časi so pa hiteli naprej. V Beogradu so spoznali, kolika krivica se je bila zgodila rajnkemu knezu Aleksandru. Odstavili so torej vsiljivca Obrenovića in poklicali nazaj pravega svojega kralja Petra Karadjordjevića.

Bilo je meseca maja 1903. leta, ko se je vrnil kralj Peter v ljubljeno svoj Beograd. Tudi Aleksander — takrat še kraljevič — je bil z njim. Z vseh hiš so plapolale zastave, zvonovi so zvonili po vseh cerkvah in topovi so grmeli v pozdrav novemu kralju. Oh, kako veselo in srečno je bilo takrat vse ljudstvo, da je moglo pozdravljati svojega kralja! Pa tudi kralj Peter je bil srečen, ko je po tolikih letih zopet videl svojo ljubljeno domovino. V njegovih očeh so igrale solze sreče in ginjenosti.

Toda ta sreča je trajala samo kratkih 9 let. Komaj se je ljudstvo začelo oddihavati pod novo vlado, komaj da je prišel red v deželo, se je zganil hudobni Turek. Tlačil je krščansko rajo ter ni hotel poslušati kralja Petra, ki ga je prosil, naj da tudi kristjanom nekaj pravic. Zato je šel Peter z vojsko nadenj. A kdo je bil prvi, ki je zagrabil za prapor, da je visoko vzplapolal v sinjem zraku? Kdo se je postavil na čelo mali, a hrabri srbski vojski, da jo povede v boj proti krvoločnemu polmesecu? Mladi kraljevič Aleksander! Ni se bal turških krogel in turškega handžara, ni se bal težav in trpljenja vojnega pohoda, hotel je samo osvoboditi krščansko ubogo rajo izpod turškega jarma. Kakor jata Sokolov so se spustili srbski vojaki pod njegovim vodstvom na besnega Turka. Pri Kumanovem so trčili skupaj. Saj se še spominjate — pred dvema letoma smo slavili spomin na kumanovsko zmago. A bil je naš kraljevič Aleksander, ki je vodil vojsko in je Turke tako porazil, da so se izkušali rešiti le v divjem begu. Turška moč je bila strta in nič več ni smel gospodariti Turek

kristjanom. Vsa Južna Srbija in Makedonija je bila takrat združena s tedanjo kraljevino Srbijo.

Toda kraljevič Aleksander se ni smel dolgo veseliti miru. Zopet so se zgrnili kruti sovražniki nad ubogo malo kraljevino. Takrat so to bili oholi Nemci, ki so hoteli spraviti pod svojo oblast vse južne Slovane. Toda Aleksander je stal na braniku. Pet let je divjala kruta

Kralj Aleksander

vojna. Skoro bi bili že zmagali naši sovražniki. Toda Aleksander in njegova hrabra četa niso izgubili poguma. Zaupali so v pravico in v junaštvo svojega orožja. Že je mislil sovražnik, da je strl poslednjega Jugosloveña; že je mislil, da bo on edini gospodar na našem svetu. Mala srbska vojska se je morala umakniti premoči. Z nepo-

pisno težavo, v nepopisnem trpljenju si je iskala pota preko strmih albanskih gorá, da pride do morja. Od dolgega potovanja se je vsem raztrgala obutev in obleka. A najhujši je bil glad in mraz. Po slabih gorskih potih niso mogli voziti živeža s seboj. Otovorili so pač konje. A koliko teh ubogih živali je strmoglavilo v globočine, ker se jim je izpoddrsnilo na gladki, ledeni stezi.

Po dolgem mučnem potovanju dospejo naposled v ravnico na morsko obal. A novo razočaranje jih čaka: ni bilo ladij, da bi jih prepeljale čez morje. Kako žalostni so posedali vojaki na obali kraj morja ter strmeli v penče se valovje! Odkod jim pride rešitev? Ali bodo morali res umreti tu v tuji deželi ter prepustiti toliko ljubljeno domovino sovražniku? Strmeli so v valovje, a njih vela ustna so šepetala vroče molitve...

Kar se prikaže tretji dan tam daleč na obzorju dim parnika. Veselo so se spogledovali vojaki. »Ladje prihajajo, ladje prihajajo!« je šlo od ust do ust.

A bil je samo en mali parnik, poslan, da ukrca kraljeviča Aleksandra. »A kdo popelje moje vojake?« vpraša kraljevič. »Tega ne vem,« odgovori kapetan, »imam povelje, da popeljem samo Vaše Visočanstvo!« — »No, če je tako,« veli zdaj Aleksander, »pa se le vrnite domov ter znajte, da srbski kraljevič nikoli ne zapusti svoje vojske!« — Tako je moral odpluti parnik prazen.

Ko vidijo vojaki, da jih ne mara zapustiti njihov najljubši poveljnik v bedi, se zopet opogumijo. Zdaj ne čutijo več ni mraza ni gladu. Srečni so, da je ostal kraljevič med njimi, čeprav bi se bil lahko rešil.

Čez nekoliko dni pa je priplulo celo brodovje, ki je lahko vkrcalo vso vojsko. Odpeljali so se ti bedni, onemogli vojaki na otok Krf, da se tam zopet opomorejo in okrepcajo.

Ko je videl kraljevič Aleksander, da so njegovi vojaki zopet čili in jaki, je zbral svojo hrabro četo ter jo odvedel na sovražnika, da ga iztira iz dežele. Nepopisen strah se je polotil sovražnih čet. Saj so celo govorili, da so mrtvi srbski vojaki iz grobov vstali ter prihajajo zdaj na maščevanje.

Pa kdo je vodil srbsko vojsko, kdo jo je bodril in jim dajal poguma? Aleksander, ki ni nikdar ni za trenutek obupaval, ker je vedel, da drži njegova pot do pravične in zaslužene zmage.

Tako je nastala naša troedina kraljevina Jugoslavija, naša sladka domovina, v kateri je združen narod Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno edino in močno državo.

Prvi naš kralj je bil Peter I. Karadjordjević Osvoboditelj. Ker pa je bil že star in bolehen, ker so ga izčrpale dolgotrajne vojne, je

prevzel posle že takrat njegov sin Aleksander. Rekli smo tedaj, da je regent, ker je vladal namesto svojega očeta.

Ko pa je kralj Peter zaprl za vedno svoje trudne oči, je zasedel prestol njegov sin Aleksander, ki nam vlada sedaj že četrto leto kot naš kralj in najvišji gospodar.

Ko je videl Aleksander, da se je pomiril svet in da nam zdaj ne grozi več vojna nevarnost, da ne bo treba tako hitro zagrabiti za bojni meč, je začel misliti tudi na samega sebe, kako bi si prijazno uredil svoj dom. Izbral si je lepo princeso Marijo in je stopil z njo pred oltar. Dal nam je torej tudi kraljico, ki čuva kakor mati nad našim narodom. Dobrotno nebo pa jima je poslalo še sinčka, da hrabri rod Karadjordjevičev ne izumrje. Kakor njegov ded se imezuje tudi on Peter. Seveda je to zdaj še prav majhen Petrček. Pa bo zrastel tudi on v velikega moža in bo postal junak, kakor mu je oče. Sedaj seveda se drži rajši še svoje mamice. Kralj in kraljica ga pa tudi brezmejno ljubita, se igrata in pogovarjata s to malo nežno stvarco in ga lepo vzgajata.

Na Bledu ima naš kralj lep gradič tik ob jezeru. Vsako leto prebije tam nekaj mesecev s svojo rodovino. Vsak dan se vozi s kraljico in s Petrčkom po okolici, se izprehaja po senčnih gajih in se rad pogovarja s preprostim kmetom. Naš kralj ljubi vsakega. Vsakemu bi rad pomagal in mu izpolnil njegove želje, samo ko bi mu bilo mogoče.

Nekoč so bile ženjice na njivi. Pa se je zdelo, da mora biti nekdo v bližnjem gozdiču, ker so čule glasove. Radovedne so pristopile in pogledale skrivaj skozi drevje. Pa kaj so vidеле? Na jasi sredi gozda je bila razgrnjena preproga. Na njej sta sedela kralj in kraljica, med njima se je pa prekopicaval mali Petrček. Srečno se smehljajoča sta se igrala z njim oče in mati. Lovila sta ga in govorila sladke besede, da je mali glasno vriskal od veselja in ploskal s povzdignjenimi rokami.

Kadar je naš kralj tako sam s svojo družinico, se počuti naj srečnejšega, samo da te sreče ne more dostikrat uživati. Saj ga kličejo posli v Beograd, kjer mora opravljati svoje vladarske posle.

Veliko in težko breme ima gospodar, ki gospodari na svojem posestvu. Koliko večje in težje breme je šele kraljevo, ki ne gospodari samo enemu, ampak vsej veliki državi, ki šteje 14 milijonov ljudi in ki jim hoče kralj deliti pravico, da bodo vsi srečni in zadovoljni.

Pastirica — vrtnarica.

(Lesorez)

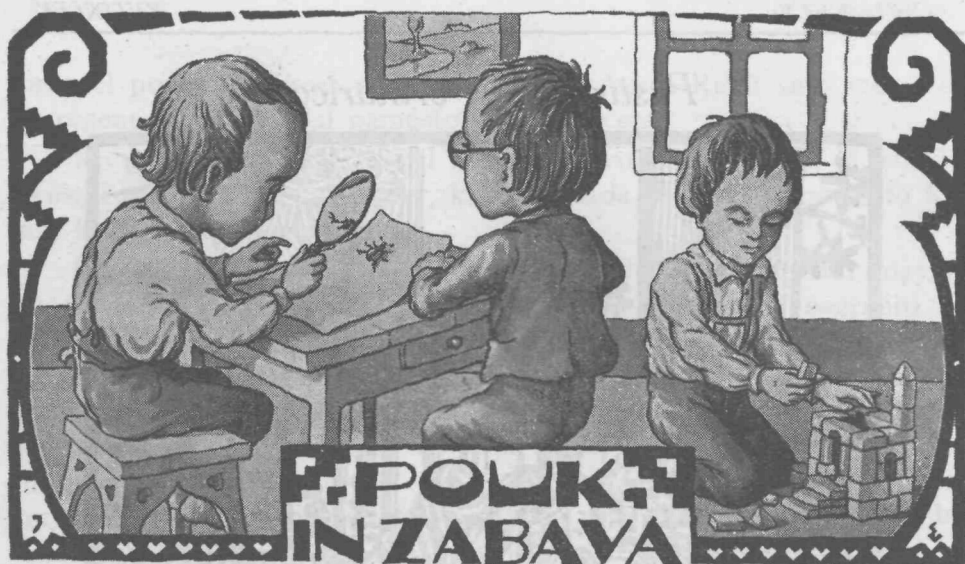
*Pri bajti rastejo tri slive,
najela mati je pol njive;
z nje zemlje nanosila sem,
si vrtič naredila sem.*

*Prst pusto dobro pognojila,
cvecic sem krasnih nasadila;
vesela sem jih bolj ko kmet,
ko mu bogastvo zre pogled.*

*Kozico, rjavko, kravco našo,
tja v reber ženem zdaj na pašo;
od tamkaj vidi se lepó
dol v vas in na poljé ravnó.*

*Na polju delajo vaščani,
njih njive, gozdi so prostrani,
a naša bajta metra dva
kamnitega sveta ima.*

Fr. Rojec.

Bogdanček Jugoslovanček.*

Besede L. Černeja.

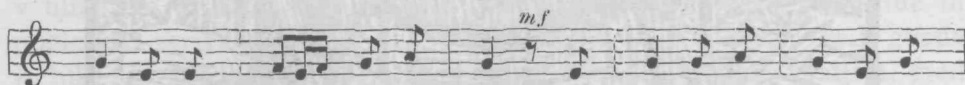
(Glej E. Gangl: Druga čitanka)

Lahno in ljubko.

Uglasbil Ferdo Juvánec.

Bog-dan-ček, Bog-dan-ček, naš Ju-go-slo-van-ček, je vi-tke po-
Ka-ko se za-ve-da! V bo-do-čnost že gle-da: u-či-ti se

sta-ve, a čvr-stih ko-sti, pre-bri-sa-ne gla-ve in
ho-če, kre-pi-ti vsak dan za-ča-se bo-do-če naš

bi-strih o-či, pre-bri-sa-ne gla-ve in bi-strih o-či.
Ju-go-slo-van, za-ča-se bo-do-če naš Ju-go-slo-van!

Rešitev zastavice v podobah v 7. in 8. številu.

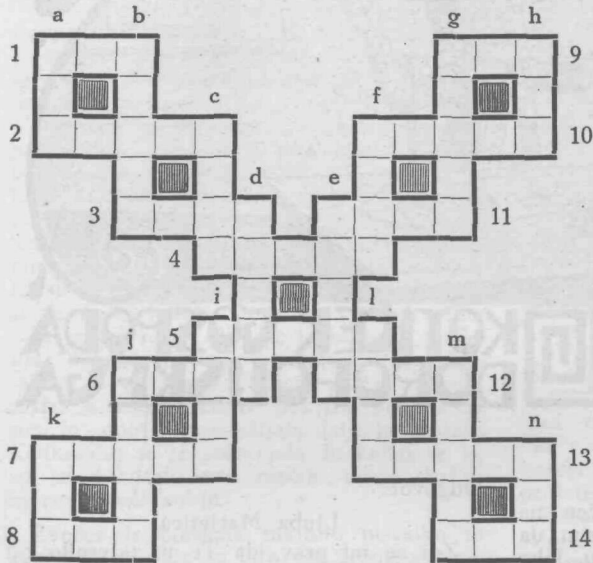
*Ko drv pol sežnja v peč bi se delo,
če zraka ni dovolj, ne bi gorelo.*

Prav so jo rešili: Branko Kmet, Kranj; Jernej Kladenšek, Zadobrova-Celje; Brezlih Miloš, Ljubljana VII. — Žreb je določil, da dob' zadnjič najavljeno darilo Branko Kmet iz Kranja. Danes razpisujemo darilo: Jakob Dimnik »Kralj Peter I. Osvoboditelj.«

* Za naše male junake. — Uredništvo.

Križalka.

Sestavil J. W.

Našim ugankarjem nudimo novo — ameriško — obliko besednih ugank. Posamezne besede — s tremi, štirimi in petimi črkami — čitamo vodoravno in navpično. Vodoravne vrste so označene s številkami 1—14, navpične pa s črkami a—n. Vse besede tvorijo med seboj omrežje; vozli te mreže so obenem križišča besed. V slepa okenca, temno označena, ne sodi nobena črka.

Vodoravne besede pomenijo:

1. goro v Sloveniji; 2. gorovje v Karpatih; 3. poljski sadež; 4. državo v Afriki; 5. travniški pridelek; 6. tekočino; 7. sesalca; 8. ribo; 9. obdelano zemljišče; 10. pasjo pasmo; 11. glavno mesto evropske države; 12. sveto žival starih Egipčanov; 13. drevo; 14. sladilo.

Navpične besede značijo:

a. sesalca; b. mero; c. gorovje; d. žensko ime; e. mesto v Češkoslovaški; f. del živalskega ogrodja; g. posodo; h. sesalca; i. evropsko reko; j. ime več krajev v Sloveniji; k. otok v Adriji; l. zidarsko gradivo; m. trgovski shod; n. nevernika.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki

Naša priloga.

Današnji številki je dodana priloga »Gosji pastir«, ki jo je po izvorni sliki Maksima Gasparija izvršila v barvotisku naša tiskarna. Delo samo hvali mojstra in tiskarno, našim naročnikom pa naj bo ta pomladanski naš dar v razvedrilo in veselje.

Cerkniško jezero in okolica.

Spisal Miha Kabaj, nadučitelj v Begunjah nad Cerknico. Uredil Fr. Sterlè, akad. slikar. S 24 slikami in 1 zemljevidom. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. — Cena elegantno vezani knjigi 60 Din. — Kabajeva knjiga o Cerkniškem jezeru je res nekaj posebno lepega, ker jo krasi 24 umetniške slike na umetniškem papirju, ki nam že same po sebi predstavljajo posebnosti našega kraškega sveta. Poleg tega je knjigi pridejan lepo izdelan zemljevid okolice Cerkniškega jezera, na katerem čitatelj lahko pazno sledi izvajanjem pisatelja.

Knjiga nam odkriva prirodni čudes in opisuje posebnosti kraškega sveta, ki jih vsebuje naša nova domovina Jugoslavija v tridesetinskem pasu ob Jadranskem morju skoro od Soče do Albanskih gor. Poleg Popovega polja je Cerkniško jezero najzanimivejši pojav našega kraškega sveta. In Kabaj nam podaja v lepi in zanimivi obliki ta opis, tako da človek z zanimanjem čita njegova izvajanja; kar pa ne zbudi zanimanja živa beseda, ga odkrijejo lepe slike. Posamezna poglavja se dele tako: Opis jezera in okolice. — Skrivnostni jezerski pozjavi. — Obsežnost jezera. — Ribji lov. — Lov na divje race. — Bližnja jezerska okolica. — Cerknica. — Zgodovina, ustno izročilo in pripovedke. — Posebno opozarjamo na to lepo knjigo naše knjižnice, ker bodo z nabavo pripomogle ljudstvu k izpolnitvi izobrazbe in spoznavanja naše lepe domovine. Vsaj vsaka šola bi morala imeti to lepo knjigo.

Dragi gosp. Doropoljski!

Po treh letih, odkar sem naročen na »Zvonček«, Vam prvič pišem in prosim, da te vrstice priobčite v svojem koticu. Jako rad ga prebiram, posebno pa povest o Kekcu. Najbolj me pa zanimajo uganke; tudi jaz sem sestavil besedno uganko in želim, da bi jo priobčili. Drugič Vam pošljem kako sliko.

Star bom letos 11 let. Hodim v 5. razred. Imam še enega bratca in sestrico, ki jima pripovedujem povestice iz »Zvončka« in sta takrat prav pridna.

Presrečno Vas pozdravlja hvaložni

Ivanček Klun.

Odgovor:

Ljubi Ivanček!

Pričakujem, da mi pošlješ napovedano besedno uganko in sliko. Ako bo dobra ena in druga, bom porabil obe — seveda ne takoj, ker moram vedno računati s tesnim prostorom.

Dragi g. Doropoljski!

Oprostite, da Vam tudi jaz pišem nekaj vrstic. Jako mi ugaja Vaš »Zvonček« in tista povest o Kekcu in Vaš kotic. Prosim Vas, če bi tudi mene sprejeli v svoj kotic.

Silno rada hodim v šolo, in sicer obiskujem 6. razr v Studencih pri Mariboru.

Končujem za danes pismo, ker se imamo za jutri mnogo učiti. Imam rada vse predmete, najrajša pa risanje. Časih izrezujem papir in zlepih lepo sliko.

Lepo pozdravlja vse koticarje, posebno pa Vas

Marjetica Esihova,

učenka 6. razr. v Studencih pri Mariboru.

Odgovor:

Ljuba Marjetical

Zdi se mi prav, da Te ni odvrnilo od učenja niti pismo, ki si ga pisala meni. Najprej dolžnost, potem pride zabava in razvedrilo. Delaj vedno tako in nikoli Ti ne bo žal.

*

Gospod Doropoljski!

Blagovolite sprejeti borno povestico, ki Vam jo pošiljam v nadi, da je ne boste zavrgli, seve, ako ni preskromna. Ako jo bom — na svoje veselje — zagledala v »Zvončku«, si bom upala drugič poslati še katero iz svoje male zbirke.

Ankica.

Strune, milo se glasite, milo, pesemca, žaluj!

Kakor vsak večer so zopet peli fantje nekje na drugem koncu vasi. Njih melodije so se glasile v tiho, lepo poletno noč. Hladen vetrič je majal veje košate lipe nad menoj. Pod to lipo sem preživela največ ur v detinskem veselju, pod njo sem sanjarila — in še sedaj sanjarim največ poletnih večerov. Na nebu je luna čuvala zvezde kakor pastir svoje ovčice. Drobne, svetle zvezde so si pomežikovale. Zdaj pa zdaj se je katera utrnila. Svetel trak je zažarel na nebu in izginil.

Zopet sem sedela sama pod stoletno lipo in premišljala...

Da, da, lepo je bilo v detinskih letih! Toda kaj je to?...

Strune, milo se glasite, milo, pesemca, žaluj!...

Gotovo gode zopet slepi goslar svojo tako priljubljeno pesemco. Svira jo in se

spominja svoje vnukinje Ankice, ki jo je tako ljubil, ki mu jo je pa nemila usoda že tako kmalu ugrabila.

Kdo ni poznal Ankice? Saj je bila vedno na pašniku pri svoji ljubi čredi. Deset let je štela. Čuden otrok je bil to; nikdar se ni igrala, nikdar veselila z drugimi otroki. Po dnevi je pasla in dasi bi se lahko igrala z drugimi pastircami, je rajša posedala pod kako smreko ali pa metala majhne bele kamenčke v žuboreč potoček, ki je hitel dalje v nedosežno daljavo. Najrajša pa je sedela tik ob potoku na veliki, z zelenim mahom obrasli skali ter nemo, skoraj plaho zrla v potok ali pa v bele oblačke, ki so se podili po sinjem nebu. In takrat se je često jokala. Če si jo vprašal: »Ankica, zakaj se jokaš?«, te je žalostno pogledala z velikimi, črnimi očmi in tiho odgovorila: »Ne vem.« Potem pa je klonila mala, s črnimi kodri pokrita glavica na prsi in zopet je premišljala dalje in sanjala. Redkokdaj se je posmejala. In kadar se je, so se pokazali izza rdečih usten kakor marmor beli zobje.

Zvečer je poiskala majhno piščalko in zapiskala. Kmalu je bila vsa čreda zbrana, zakaj kravice so dobro poznale glas svoje pastirice, a tudi ovčice niso hotele zaostati za njimi.

»Tacek«, njeno najljubše, kar je imela na svetu, majhen, bel kužek z veliko, črno liso na glavi in z rdečim trakom okolo vratu, ki je bilo vanj vdelano njegovo ime, je tudi kmalu priskakljal, in nato se je odpravila vsa družina proti domu. Ko pa so zapeli v vaški cerkvi zvonovi »Ave Marijo«, takrat je bila Ankica že doma pri slepem dedu, ki ga je imela za Tackom najrajša. Potem pa sta šla pod smreke. Ded je vzel svoje gosli in Ankica ga je prijela za roko ter ga odvedla venkaj pod smreke. Tam so se zbrali skoraj vsi vaščani, če niso imeli doma posebnega opravila. Pogovarjali so se in poslušali slepega deda, ki so ga jako čislali. Otroci so se tačas podili in skakali po bližnjem travniku. Ko pa je jel ded uglašati svoje gosli, so tudi ti prihiteli, da slišijo slepega deda in Ankico, ki je edina izmed otrok ostala pri odraslih. In potem so peli pozno v noč. Slednjič so si voščili lahko noč in odšli vsak na svoj dom. Vračajoč se domov, je večkrat vprašala Ankica svojega deda: »Dedek, kdaj pa pride mamica? Vedno mi pravite, da pridejo kmalu po naju a je ni nikoli!« Na tako vprašanje se je ded vedno razžalostil, zakaj vedel je, da se mamica ne vrne nikoli več, a vedel je tudi, da ju bo z njo kmalu združila bela smrt. On je bil bolehen, a tudi Ankica ni bila zdrava. Že zgodaj se je je bila prijela jetika. Zato je rekel: »Le potrpi, Ankica, saj pride kmalu po naju, in potem bo lepo obema!« — »Da, da,

dedek; potrpele bom, počakala, če pride kmalu.«

»Kmalu, kmalu, Ankica!«

In res, prišla je kmalu! Komaj so ozele neli travniki, že je legla Ankica in ni več vstala. Na Veliko soboto, ko so velikonočni zvonovi vabili k vstajenju, je rekla Ankica dedku: »Ali slišite, dedek? Kako lepo! Dedek! Kar vstala bi in šla k vstajenju! Pa čakajte! Drugo leto bom pa zdrava in lahko pojdem, in tudi vi pojedete, dedek!«

»Tiho bodi, tiho, Ankica, saj pojdeva oba,« je rekel ded, a vedel je, da Ankica ne pojde nikdar več k vstajenju!

Zopet se je oglasila Ankica: »Dedek, dedek, mamica gre, ali jo vidite, dedek? Tako lepa je in smehlja se mi!«

»Vidim, vidim, Anka!« je rekel ded, dasi ni ničesar videl, saj je bil slep! Ko so pa zapeli velikonočni zvonovi drugič, je Ankica zaspala. In ko je ležala na postelji vsa v cvetju, se je smehljala, kakor da bi hotela reči: »Ne jokajte, dedek, tudi vi pridete kmalu za mano!«

Kmalu so zrasle na grobu male Anke vijolice in šmarnice. Gost bršljan pa je ovil vsu gomilo.

Teža umrlega življenja me je spomnila mila pesem, ki jo je godel slepi ded:

Strune, milo se glasite,
milo, pesemca, žaluj!

Tožna pesem ljubljenska Ankice in slepega dedka...

Alma Svobodova,
učenka III. raz. II. dekl. mešč. šole
v Ljubljani.

Odgovor:

Ljuba Alma!

Rad sem sprejel v svoj kotiček Tvojo žalostno povest. Sedaj pa čakam, da mi pošleš kaj veselega. Saj nam kaže življenje tudi jasne in lepe trenutke, ki dvigajo našo dobro voljo in bude v nas radostna čuvstva.

*

Blagorodni gospod!

Slišala sem, da sprejemate pisma otrok. Zato mi je papa dovolil, da Vam tudi jaz pišem. Hodim v III. a razred na Jesenicah. Miklavž in Božiček sta mi veliko prinesla. Ali sta Vam kaj? Tudi jaz si naročam »Zvonček«, papa bo pa plačal, čeprav ima majhno plačo. Ali Vam bom smela še kdaj pisati?

Srčno Vas pozdravlja

Cvetka Hudětova.

Odgovor:

Ljuba Cvetka!

Miklavž in Božiček kar neopazeno švigeta mimo mene. Mudi se jima vsako leto k dobrim in pridnim otrokom, zato nimata

za starega moža niti časa niti darov. Meni so najdražji darovi iskrena in jedrnata poročila mojih zvestih koticarjev. Teh ne premami s svojim bleskom niti Božiček, niti mi jih ne pobaše v svoj koš rogati parkelj!

*

Velecenjeni g. Doropoljski!

Oglašam se šele prvič, akoravno sem že drugo leto naročnica Vašega lista. Hodim v 7. razr. II. odd. Papa in sestra Marta sta moja učitelja. Najljubša predmeta sta mi prostoročno risanje in ročno delo, ki ga poučuje ga. Kunejeva. Vsak prosti čas pa uporabim za ugibanje Vaših rebusov. Dolgo sem poizkušala, a slednjič sem le uganila. Vesela bi bila, ako bi tudi moje pisemce in rešitev priobčili v prihodnji številki.

Mnogo pozdravov od

Vere Plavšakove, Julke Hribarjeve, Milice Šulnove, Marije Ferencičeve in Božene Deklevove.

Odgovor:

Ljube deklice!

Pravzaprav: šmentana dekleta! Katera pa je tista, ki se prvič oglaša? Podpisanih vas je petero, a jaz naj sedaj pravo izvoham, da ne bo zamere in morda kar pet povešenih noskov! Hencajte vendar, da ste tako razkuštranih misli! Da bi vas koklja brenila! (Pa brez zamere!)

*

Dragi g. Doropoljski!

Oprostite, da se tudi mi pohorski »Zvončkarji« oglasimo v Vašem koticu. 17 nas je, ki že težko pričakujemo prihodnje številke, ko bo Kekec zopet doživel nekaj novega. Mi »Zvončkarji« radi čitamo lepe povesti in prosimo, da bi jih bilo v prihodnjih številkah mnogo in prav lepih novosti. Radi hodimo v šolo, kjer nas g. učitelj Ernest Vranc mnogo koristnega nauči. On nam je tudi naročil »Zvonček«. Igrali smo že dve igri in jako bi nas veselilo, če bi našli katero v »Zvončku«. Lepo Vas prosimo za odgovor v Vašem koticu.

Vdano Vas pozdravlja v imenu 17 »Zvončkarjev« II. razreda osnovne šole v Puščavi na Pohorju

Mara Hauptmanova.

Odgovor:

Ljuba Mara!

V današnjem »Zvončku« čitaš gledališki prizor, ki naj vsaj deloma ustreza Tvoji želji. Opozarjam Te na zbirko »Šolski oder«, ki objavlja za šolsko mladino primerne gledališke igre. Tam dobiš vsega, kar si srce poželi. Česar pa še ni, to se polagoma dopolni. Iz malega raste veliko.

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Tudi jaz sem se odločila, da Vam pišem nekoliko vrstic. »Zvonček« jako rada čitam. Najbolj mi ugaja povest »Kekec nad samotnim brezdnom«. Rada prebiram pisemca Vaših koticarjev.

Hodim v šesti razred osnovne šole v Središču. Prosim, denite to pisemce v svoj koticek.

Iskreno Vas pozdravlja

Julika Bedjaničeva,
Središče ob Dravi.

Odgovor:

Ljuba Julika!

Lani nas je Kekec razveseljeval, letos nas razveseljuje Jelica. Kaj pa bo prihodnje leto, to Ti povem v prihodnji številki.

*

Dragi g. Doropoljski!

Tudi jaz bi bil rad pri Vaših koticarjih. »Zvonček« dobivam že drugo leto. Jako mi ugaja. Rad hodim v šolo, ker imamo dobrega g. učitelja Julija Novaka. Star sem 11 let in hodim v četrty razred. Na »Zvonček« je naročenih še deset mojih součencev. Imam še sestrico Anico, ki mi časih nagaja, kadar pišem nalogo. Prosim, če bi smel še v drugič kaj pisati.

Iskreno Vas pozdravlja

Stanko Deželakov
v Trbovljah — na Vodi.

Odgovor:

Ljubi Stanko!

Pa vendar nisi hud na svojo sestrico Anico, ki ti časih ponagaja, kadar pišeš nalogo. Porednica mala! Tega gotovo ne dela iz hudobije, nego kar tako iz živahnosti ali — kakor pravimo — ker ji žilica ne da miru. Pa se bo gotovo sčasoma že unesla.

